

UJ KELET

Cena postala
 glátite in num.
 224718/929.

Szerkesztőség
 és kiadóhivatal:
 Ciu, Str.
 Baron L. Pop

19. Telefon: 8-61. Előfizetési árak:
 Havonta 110, negyedévre 320, fel-
 sávra 600, egészévre 1200 lej. Kül-
 földre: Havonta 2, negyedévre 6,
 félévre 12, egészévre 20 dollár. Hír-
 tétések díjazás szerint. Az „UJ
 KELET” az erdélyi és bánági zse-
 loság egyetlen politikai napilapja.
 Cikkeink utányomását csak a for-
 rás megjelölésével engedjük meg.

Ara 5 lej

Beiratok
 leveleket nem
 fogadunk el.
 — Kéziratok
 megőrzését és visszakiadását a szer-
 vátaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
 Ernő. Felelős szerkesztő: János
 Ferenc. Bucsorosi szerkesztő: János
 Ernő. Strada Cobaceanu 12

Vasárnap 1937. február 14.

5697. EV. XX. EV.
 ADAR 3. 37. SZÁM

Cuza az őtestamentum ellen

A Lupta legutóbbi számából vesszük az alábbi cikket:
 „Jóllehet a kormány ünneppélyesen kijelen-
 te, hogy ez lesz a parlament utolsó ülés-
 zaka, mégis azt kell majd kérnie az ural-
 kodótól, hogy további harminc nappal hossz-
 szabítsa meg az ülésszakot, mert ezt A. C.
 Cuza professor rendelkezésére kell bocsá-
 tania.

És valóban a Curentul című lap társunk
 tegnapi számában közli, hogy a nemzeti
 keresztény párt főnöke kérdést fog intézni
 a szenátushoz a vallásos oktatás tekinteté-
 ben. Tiltakozni fog az ellen, hogy a vallás-
 oktatásba az őtestamentumot is beiktassák
 és azt fogja kérni, hogy a szentírásoknak
 ezt a részét a diákok a történelem tananya-
 gában tanulják.

Pontosan ugy, mint Németországban!
 Olyan egyformák, mint két tojás! Erdekes,
 egy annyira eredeti szellemű, mint Cuza,
 hogy ennyire szolgai módon másoljon le
 mindent, ami újítás történik Hitler birodal-
 mában.

De eltekintve ettől a szellemi és politikai
 függéstől, Cuza az őtestamentum terü-
 letére való kiruccanása legalább harminc na-
 pot igényel, amely idő alatt senki ne beszél-
 jék, csak ő! Tessék kiszámítani: Ha három
 nap kellett ahhoz, hogy a szenátusban az
 1690 év előtti rabbi elméletét ismeresse a
 „tov sebojgim harog“-gal, vajjon mennyi
 időre lesz szüksége, hogy az egész őtesta-
 mentummal felvegye a küzdelmet? Abra-
 hámmal kell küzdenie és Izákkal, Jákobbal,
 Mózesel, Aroonnal, Saullal, Dáviddal, Ezekiel-
 lel, Jeremiással, mind megannyi patriarhá-
 val, nagy papokkal és prófétákkal, egyszó-
 val tehát sok száz kiváló „zsidan“-nal, akikre
 az őtestamentum épül — el lehet képzelni,
 hogy Cuza nem tudja egy-két hét alatt
 mindannyiukat kézre csinálni, még akkor
 sem, ha naponta egy tucat patriarhárt és há-
 rom tucat prófétát fogyasztana el.

Felhívjuk azonban Cuza figyelmét egy do-
 logra. Németországban a hitleristák pontos-
 san így kezdték: az őtestamentummal, de
 azonnal áttértek az újra is. Alfred Rosen-
 berg és Ludendorff tábornok irányításával
 hatalmas, majdnem hivatalos propagandá-
 ra folyik a kereszténység teljes elhagyására és
 a régi német istenekhez való visszatérésre.
 Ezt akarja Cuza is? Csak hogy ez szá-
 mára valamivel nehezebb lesz, hiszen ő a
 nemzeti keresztény párt főnöke, a kereszt-
 ényesség pedig Biblia és evangélium nélküli
 lehetetlenség.

Ha csak nincs határozott rendelete Ber-
 linből, mert akkor még ez is lehetséges“.

Az angol nemzetvédelmi javaslatok

Kedden az angol alsóház elé kerülnek a
 brit nemzetvédelmi javaslatok, amelyeknek
 kapcsán a kormány nagyszámú hitelek
 megszavazását kéri a parlamenttől.

Ha lesznek is ellenzéki hangok, amelyek
 a fegyverkezés óriási méretei ellen fognak
 óvatot emelni, nem kétséges, hogy a parla-
 ment többsége teljes egészében meg fogja
 szavazni a nemzetvédelmi javaslatokat, ame-
 lyek lehetőséget fognak nyújtani a kormány-
 nak arra, hogy lehetőleg még ebben az év-
 ben megvalósítsa gigászi aranyú fegyverke-
 zési programját.

Nem vagyunk, nem lehetünk hívei a fegy-
 verkezésre kiadott terméketlen és haszon-
 nélküli milliárdoknak, amelyeket a világ mai
 nyomorúsága közepette mindenütt a töme-
 gek életvívójának emelésére, lakrati be-
 ruházásokra és jólétet árasztó szociálpoliti-
 kára lehetne felhasználni. És mégis megér-
 tjük az angol kormány lézas sietségét,
 amellyel fegyverkezési programját megvaló-
 sítani igyekszik, mint ahogy megértjük
 azt is, hogy a gyökerig demokratra és paci-
 fista Franciaország szintén meddő milliárd-
 okat fektet bele újabb fegyverkezésekbe.

Megértjük pedig azért, mert a diktatúra
 és támadó szándéku európai országok hihe-
 tetlen elbizakodottsága végveszéllyel fenye-
 geti az európai békét, amelynek az angol és
 a francia fegyverkezés, de elsősorban az an-
 gol fegyverkezés az egyetlen ellenszere.

Nagyszabású külpolitikai vita készül az angol alsóházban a nemzetvédelmi javaslatokkal kapcsolatban

A kormány Fehér Könyvet ad ki a nemzetvédelmi helyzetről. A belga kormány válasza az új nyugati egyezményre vonatkozó angol jegyzékre

London, február 13. (Rador.) Az alsóház
 182 szavazattal 125 ellenében elvetette a
 bányák nacionalizálására vonatkozó javas-
 latot.

Parlamenti körökben megerősítik, hogy
 a nemzetvédelmi hitelekre vonatkozó tör-
 vényjavaslat élénk vitára fog alkalmat ad-
 ni az alsóházban. A kormány kedden Fe-
 hér Könyvet ad ki a nemzetvédelmi hely-
 zetről. Valószínű, hogy a javaslatot febru-
 ár 23 előtt nem szavazzák meg, mert ad-
 dig a javaslat által előidézett külpolitikai
 vita el fog húzódni.

Egyidejű londoni jelentés szerint két-
 száz személyiség tegnap kérvényt irt alá,
 amelyben a katonai aviatika teljes meg-
 szüntetését követelik. A kérvényt a minisz-
 terelnök elé terjesztik. Ezáltal szeretnék
 hogy az angol kormány példát nyújtson a
 többi nemzetnek, a légiháború megszünte-
 tésére. Remélik a kezdeményezők, hogy az
 angol kormány a májusi leszerelési konfe-
 rencia alkalmával javasolni fogja a légile-

szerelést is.

Angol politikai körökben azt állítják,
 hogy a kormány utasította berlini nagykö-
 vetét, tiltakozzon Kobson, a Morning Post
 tudósítójának kiutasítása ellen. Egyébként
 az angol kormány hasonló intézkedéseket
 fog alkalmazni a londoni nemzeti szocialis-
 ta újságírókkal szemben.

Brüsszel, február 13. Jólértesült körök-
 ben hangoztatják, hogy az új nyugati
 egyezményre vonatkozó angol jegyzékre
 adott belga válasz leglényegesebb kitéte-
 lében a belga kormány azt kívánja, hogy
 az érdekelte hatalmak mielőbb élőzetes dip-
 lomáciai értekezletet szervezzenek meg a
 kormányfők, vagy külügyminiszterek rész-
 vételével és ezen az értekezleten igyekez-
 zenek felszámolni a locarno-megegyezés
 egyoldalú felmondásával előállított nemzet-
 közti helyzetet, valamint állapítsák meg
 egy olyan nemzetközi szabályzat alapjait,
 mely a népszövetségi alapkormány kiegészítő
 része lehet.

Iorga rejtélyes tárgyalásai a román politikai élet vezetőivel

A Curentul feltűnő híradása Iorga levelezéseiről

BUCURESTI, február 13. A Curentul mai számában a következő rejtélyes so-
 rokat írja:
 „Iorga professor felkereste Tutarescu miniszterelnököt, majd Papacostea utján
 üzenetet küldött Averescu marsallnak, amit azonnal továbbítottak a néppárt elnö-
 kéhez. Politikai körökben rendkívüli fontosságot tulajdonítanak Iorga akciójának.
 Hangoztatják, hogy Iorga a marsallhoz intézett levelében igen fontosnak mondja,
 hogy Averescu minél sürgősebben a fővárosba jöjjön. Ugyanakkor Iorga több más
 politikai emberrel is levelezésben van. A volt miniszterelnök többek között levelet
 kapott Mihalachetól is, aki meggyőződésének ad kifejezést, hogy a történész le fog-
 ja győzni a politikát. Vannak bizonyos tények, amelyek tekintet nélkül politikai ál-
 lásfoglalásra, mindenkit egybe kényszerítenek, hogy az ország érdekeit minden más
 érdek fölé helyezze. Tudomására kívántam hozni, — írja Mihalache — hogy én
 megérttem őt és melegen üdvözölöm.“

Eddig tart a Curentul cikke, amely azonban nem jelöli meg, hogy mi is húzó-
 dik meg Iorga rejtélyesnek látszó akciója mögött.

Ma már nem titok többé, hogy Német-
 ország csakis annak tudatában merészelt
 Versailles szerződést papírrongynak nyilván-
 ítani, mert Anglia készületlenül állott egy
 esetleges európai konflagráció esetére s így
 képtelen lett volna arra is, hogy megfelelő
 támogatást nyújtson az olasz, vagy német
 imperializmus által megtámadott európai or-
 szágoknak.

Evéken keresztül Anglia háborús felkészü-
 letlensége diktálta az angol kormány maga-
 tartását a német agresszivitással szemben.
 Ez volt az oka annak, hogy az angol kül-
 politika számos esetben szinte érthetetlen
 engedményeket is tett a hitlerista Német-
 országnak s ezek az engedmények vezettek
 arra is, hogy Németország nyíltan fel mer-
 lépni Londonban gyarmati követeléseinek ki-
 elégítése érdekében.

Ha az angol külpolitika irányvonala az
 utóbbi időben elhajlott ettől az engedményes
 és hátráló szellemtől, hogy Franciaország és
 Anglia között megszüldült a teljes együtt-
 működésre való készség, ez főleg annak tud-
 ható be, hogy Anglia a múlt évben már
 óriási léptekkel haladt előre a fegyverkezés
 terén s az idén remélheti, hogy teljesen fel-
 készülve fog állni minden eshetőségre.

Az angol fegyverkezés lendületet tempója
 magyarázza meg azt az idegességet is, amely
 Berlint ezzel kapcsolatban érthetetlen elfogta.
 Göbbels tegnap gyalázó kifejezéseit, ame-
 lyekkel Franciaországot illette, ennek az
 idegességnek a megnyilatkozása. Hogy a
 propagandaminiszter ur ezáltal még nem
 bátorodott Anglia ellen is agresszív hango-
 kat megütni, annak az az oka, hogy egye-
 löre Ribbentrop Londonban Németország
 gyarmati igényeinek kielégítéséről tárgyal,
 abban az illuzórikus feltevésben, hogy az
 angol kormány hajlandó lesz a német gyar-
 mati követelések tekintetében engedménye-
 ket tenni.

Minél lendületesebbé válik azonban az an-
 gol fegyverkezés, annál kevesebb remény-
 sége lehet Németországnak arra, hogy kül-
 politikai igényeit elismerjék és hogy éket
 verhessen Franciaország és Anglia, illetőleg
 Franciaország és szövetségesei közé.

Ezért oly nagyszabásúak az angol nem-
 zetvédelmi javaslatok, amelyeknek megsza-
 vazása és realizálása nemcsak az angol
 nemzetvédelem ügyét szolgálják, hanem az
 európai demokráciák védelmén keresztül az
 európai békét is.

Ki lesz a japán Mussolini?

Az olasz fasizmus hatalomrajutásának
 első percétől kezdve a legnagyobb sulyt
 fektette a külföldi propagandára. Főként
 Mussolininak azóta elhunyt fivére, Arnaldo
 volt ennek a propagandának zászlóvivője s
 annak számára „Fondazione Nicola Bon-
 servizi” címen jelentős anyagi eszközöket is
 teremtet.

Két évvel a propagandaintézet megalaku-
 lása után már 600 külföldi fassó, 50 külföldi
 napilap és könyvtári felvilágosító irodalom
 állott a mozgalom rendelkezésére,
 1928-ban Arnaldo Mussolini már diadalmas-
 kodó előadást tarthatott a külföldi fassók
 tevékenységéről, amelyeknek köszönhető,
 hogy — amint mondotta — „a fasizmus
 uralkodó erő lett a világon“ („forza domi-
 natrice nel mondo“).

Utóbb külpolitikai okokból az olasz fasiz-
 mus vezetősége helyesebbnek találta, ha
 ezeknek a külföldi propaganda-szervezetek-
 nek a munkássága kisebb zajjal, kevesebb
 feltűnéssel folyik.

Még 1925 márciusában történt, hogy az
 egyik firenzei fassó néhány — fekete inget
 küldött Japánba, ahol Mussolini lapjának, a
 „Popolo d'Italia“-nak ottani tudósítója,
 Harukicsi Simoi, lett a fasszta eszmék hor-
 dozója. Ezt a japán újságíró rövidesen, 1925
 júliusában maga a duce hosszú, kétórás
 magánkihallgatáson fogadta, s ennek a ki-
 hallgatásnak a gyümölcsei nyilván mostaná-
 ban, tizenkét év múltán érlelődtek ki. Haru-
 kicsi Simoi már akkor örömmel közölte,
 hogy Japánban az egyik kormányzóság
 vezetője fasszta fekete ingben hivataloskodik,
 fasszta mód szerint való köszönést vezetett
 be a kormányzóságon, továbbá, hogy az
 eszme első felbukkanását követő három hó-
 nap alatt a fasszta himnuszt, a „Giovinez-
 zá“-t már négyféle gramofonlemezen népsze-
 ríusították, mégpedig japán szöveggel, s
 három nyomtatott kiadást ért meg a kótája.

Hamarosan követte ezt a tényt Mussoli-
 ninak egy, a japán ifjúsághoz 1926 márci-
 usában küldött sajtókezű kiáltvány. A
 kiáltványnak páratlan hatása volt Japán-
 ban. Mussolini arcképevel díszített japán
 plakátok hívták össze a népet, főként a
 fiataloságot a duce levelének és programjá-
 nak ismertetésére, 1927-ben óriási népgyű-
 lésből küldtek Mussolininak válasziratot,
 amelyet Mazaomi Ban, a császári udvar
 házi költője fogalmazott meg s egy sor
 egyetemi tanár, politikus, arisztokrata irt
 alá. A válaszirat kapcsán gyönyörű régi ja-
 pán lovagi kardot is küldtek Mussolininak
 ajándékba...

Az ember könnyen hajlandó, az ilyen ak-
 tusokat lekicsinyelni s a nemzetközi diplo-
 mácia apó-játékainak minősíteni, olyanok-
 nak, mint amikor az egyes államok minisz-
 terelnökei megküldetik egymásnak a ma-
 guk országa rendjeleit. Az adott esetben
 azonban, mint a következmények mutatják,
 sokkal komolyabb dologról volt szó. Már
 csak azért is, mert a két állam, Itália és
 Japán, földje, multja, népe és jövője tekin-
 tetében egész sor megdöbbentő azonosság
 van. Márpedig azonos előzmények igen gyak-
 ran idéznek föl azonos következményeket is.

Mindenekelőtt tudnunk kell, hogy mindkét
 ország egy-egy nagy szárazföldnek a függé-
 léke, amely egy nagyobb ország részéből áll s
 amelyek földjét még ma is működő vulká-
 nok és tengerrengések nyugtalanítják.
 Mindkét ország népének ősi, de másodlagos
 a kulturája: a rómaiak a görögöktől, a ja-
 pánok a kínaiaktól vették át műveltségük-
 ket, még a betűiket is, amelyekkel azonban
 mindkét nép a maga szükségletei számára
 változtatott meg. Mindkét ország egyben
 nagy vallásos centrum is, olyan vallás,
 amelyet idegen területről kaptak s náluk
 fejlődött ki államhatalommá. Mindkét or-
 szág a középkorban erős művészeti központ
 s mindkettőjük festészetét főként a táj han-
 guli elemeinek fölfedezésével érdekzi a de-
 ledőjére.

A középkorban mindkét állam a feudális
 családok örökös harcainak színtere s ezek-
 ben a harcokban csak a teoretikus közép-
 ponti kormányzat tud néha ideig-óráig fegy-

szu közkutatás-
 nylen
 hajlandó többé
 saít megtarta-
 séig, májusig
 t kért.
 közkutatásügyi
 erint az előadá-
 ytak.
 ihallgatást kért
 el kapcsolatban
 ből azt jelentik,
 a parasztpárt el-
 ért a királytól.
 cikke, melyhez
 eddig a román
 ai nem fűznek

Miniszter- járult a és le- hoz

or.) A mai mi-
 pénzügyminisz-
 intézkedésekhez
 sokhoz. A büd-
 yenne csökken-
 um költségveté-
 3, a pénzügyeké

usban is Jan Seba ében

or). A jobboldali
 több szenátora
 enthez Jan Seba
 ügyében. A sze-
 llygyminiszter is-
 már annak ki-
 ni a kormány
 ulat ügyében és
 tenni Csehszlo-
 képviseletét il-

obant német

). Grodnóban s
 se során bomba
 ajában. Ember-
 ziónak.

regnő ban

atholl hercegnő
 lent a képviselő-
 ideig az ülést
 részt a kamara
 eamu elnök üd-
 tatva a Romá-
 kapcsolatokra.
 tét fejezte ki a
 a következőket

ia és Románia
 ratikus szelle-
 elében való kö-
 barátság köti
 ania! — fejez-
 elenlevők Eljen

erte besszinial át

Rador). A pápa
 rszország kirá-
 nak.

verszűnetet teremteni. Mindkét országban egészen a késői tizenkilencedik századig tart az a feudális uralom s szinte meglepő azonossággal — Olaszország 1870 szeptember 20-án, Japán pedig két évvel korábban, 1868 szeptember 6-án — egyszerre tér át az alkotmányos államformára, egy-egy hatalmas uralkodónak személyes és forradalmi elhatározása alapján, amely egyben az addigi államvallást is magánhíttét tényezői közé szorítja vissza. Szóval mindkét államban nem egészen hetvenesztendő az alkotmányos mult.

Mindkét birodalom lakossága életszínvonalában rendkívül kisigényű: egy kis tengeri hal és rizs, vagy egy kis fruttl di mar „tengeri „aprólék”) s egy kevéske gyümölcs elegendő az élet tengetéséhez. S az még szerencse, mert mindkét ország óriási túlnépességben szenved, hihetetlen a helyszűke. Ezzel súlyos kapcsolatban áll a nagy nyersanyaghiány is, főként az iparosodás főtényezőjében, a szénben való végtelen hiány. Ennek következménye a szinte elemi erővel feltörő gyarmatvágy, amelyet már a háború előtt is iparkodtak egy-egy kolónia megszerzésével enyhíteni. Miután azonban ezek a gyarmatok (Britia és Korea) abszolút nem teljesítették a hozzájuk fűződő nemzetgazdasági igényeket, mindkét állam azzal a reménnyel lép be az antant oldalán a világháborúba, hogy utána, az osztozkodásnál, kielégítheti gyarmati igényeit. Mindkét állam családik ebben a reményében, ami mindkettőjüknek keserves csalódást vált ki volt fegyvertársaik iránt. Mindketten elhatározzák, hogy a számukra csak béklyót jelentő Népszövetség negatíválásával maguk veszik kezükbe gyarmati politikájuk irányítását s mindkettő egy-egy vazallus-császárságot (Itália Abesszíniát, Japán pedig Mandzsuriát) szerez meg magának. Együttal, hogy a hozzájuk közelfekvő kontingensen meglegyen e hadjáratok idejére s azok gyümölcsének védelmére a hátvédjük mindkét állam a hozzá legközelebb eső, szét hullott kontinentális birodalmat (Japán Kinát, Itália a volt Monarchiát) veszi járószalagjára s iparkodik ott erőteljes politikai befolyásra és irányító szerepre szert tenni.

Az a kérdés merül most már fel, vajon ki vállalkozik a japán Mussolini szerepére? Ki lesz az ottani fasiszta mozgalom vezére?

Nos, ez az ember is megvan már, dr. Yoszuke Matszuóka személyében, ő is, mint Mussolini, hazája déli részéből került ki, ő is előzetesen baloldali politikus volt, parlamenti képviselő. Foglalkozásuk szerint per se más-más millióból jöttek: az olasz vezér közműves s aztán lapszerkesztő volt, a japán leendő vezér pedig vasutas, mégpedig a Délmandzsuriai Vasutnak előbb alkalmazottja, majd igazgatója volt. Ő hívta fel Japán figyelmét a mandzsuriai lehetőségekre s a követendő politikát is ő írta elő ebben a gyarmatszerzésben. Aztán kinevezték Japán képviselőjévé a Népszövetségnél, s ő volt az, aki tüntetően otthagya Genfét, amiért ha-zaérkeztekor valóságos diadalmenetben fogadták. Ujra visszament a parlamentbe, de amiket képviselő-kollégái között meg kellett élnie, az elvette a kedvét a parlamentárizmustól.

Egész csomó panama és botrány játszódott le akkor Tokióban. A közoktatásügyi miniszternek bizonyított panamá miatt le kellett mondania, de a leleplező képviselőt a kormány, a nyomban szabadságra küldött parlament szűnete alatt, lecsukatta. Magából a börtönből valóda be aztán ez a képviselő az igazságügyminisztert azzal, hogy titokban pénzele a kommunistákat. A vádat egy — nyilvános ház tulajdonosa bizonyította, akinek vendégszerető otthonában tartotta titkos konventikulumait a miniszter a kommunista vezetőkkel. Aztán következett a hadügyminiszter körüli botrány, akinek fivére, egy városi tanácsos, hosszú időn keresztül panamázott. A miniszter erre lemondott, de ekkor a hadsereg nem engedte őt visszavonulni, s így nyílt konfliktus keletkezett a hadsereg és a parlament között, annál is inkább, mert a két év előtti alkotmány-novella értelmében a kormányba mindig a hadsereg delegálja a hadügyi és tengerészeti minisztert. (A most folyó japán kormányválságban éppen ott rejlik a nehézség, hogy a hadsereg öreg és fiatal tisztjei maguk között sem tudnak a

leendő miniszterek személyében megegyezni. A fiatalok már tisztára a tokiói és kobéi fasiszta iskolák nevelteit s politikai programjuk a fasisztatipus totális államnak a bevezetése, de katonai diktatura formájában.)

Matszuóka doktor akkor teljesen megundorodott a japán parlamenti viszonyoktól, lemondott mandátumáról és a Délmandzsuriái Vasut igazgatásáról. Egy ideig elvonult vidéki birtokára, majd 1933 január 3-án Rómában felkereste Mussolinit, akiről az-

óta így nyilatkozik: „végre egy Ember, aki az Istennel él közösségben.“ A Mussolinival való részletes beszélgetése után hazájába térve, újra visszatért a közéletbe. Ujra vállalta a Mandzsuriai Vasutak vezérigazgató-sát s Mandzsuriában Japán diktátorával, Jiro Minami tábornokkal együtt készülnek Japánban a parlamentnélküli hatalom átvételére. Matszuóka nevével jó lesz megjegyeznünk, mert a közeljövőben alighanem gyakrabban találkozunk majd ezzel a névvel a Japánból érkező hírek során...

Uj gyarmati „honfoglalásra” készül Anglia

Nagyvonalu terv a kihasználatlan gyarmati területek benépesítésére. Hárommillió fonttal kezdik meg a telepítési akciót. Évente 20—30 ezer angolt küldenek a tengerentúltra

London, feurár 13. A gyarmatokat követelő Németország legfontosabb érveit arra a tényre építi, hogy a brit világbirodalom gyarmataiban és dominiumaiban hatalmas megütlelen és kihasználatlan területek vannak, amelyek sokezer munkaképes embernek tudnának munkát és kenyert adni. A valóság tényleg az, hogy az angolok gyarmati kivándorlása és megtelepedése az utóbbi években erősen visszaesett s ma

több afrikai és ausztráliai jön Angliába munkát keresni, mint ahány angol próbál szerencsét a gyér népességű tengerentúli területeken.

Az emigráció visszajára fordult és ennek oka a változott gazdasági körülményekben van: a nyersanyagok és a mezőgazdasági termékek árának rohamos csökkenése következtében nem fizetődik ki a nyersanyagtermelés s a munkanélküliek az ipari vidékeken keresnek munkát. Mindez azonban nem változtat azon az egyszerű tényen, hogy

hogy nagy területek vannak még, melyek településre kiválóan alkalmasak

és amelyeknek néhány tizezer dolgozni akaró embert minden további nélkül el lehetne helyezni, sőt a következő esztendőben ezeken a területeken legalább félmillió embert lehetne fokozatosan foglalkoztatáshoz juttatni.

Ha az anyagi eszközök nem okoznának gondot, akkor az emigráció gyakorlati elősegítése kétségtelenül már régebben előtérbe került volna. Most, hogy a nyersanyagárak ismét termelésre csábítanak s olcsó pénz is van a gyarmatosítás finanszírozására

Londonban komolyan foglalkoznak az utóbbi években elhanyagolt gyarmati telepítések tervével.

Politikai körökben felbukkant az a gondolat is, hogy törvényesen rendezik a kérdést és törvényben biztosítanak állami támogatást a kivándorolni akaró munkásoknak, hogy a kivándorlást ilyen módon is elősegítsék. A brit világbirodalom politikájával összhangban áll ez a törekvés már azért is, mert

erősíteni akarják az angol befolyást azokon a területeken is, amelyekeken ez idő szerint alig él angol telepes.

De szüksége van az angol kormánynak a kivándorlási akció fellendítésére azért is, hogy legyőgítse és ad abszurdum vezesse Németország ama érvelését, amely szerint Anglia egyáltalában nem használja ki gyarmatait s óriási területeket megműveletlenül és kiáknázatlanul hagy.

Ez a kérdés áll az angol világbirodalom májusi londoni konferenciájának napirendjén az első helyen. Londonban azt remélik, hogy a dominiomok és gyarmatok képviselői a világbirodalmi értekezleten teljes megértést mutatnak, majd az angol kormány terve iránt és

hajlandók lesznek hozzájárulni az emigrációt elősegítő és támogató pénz alap megteremtéséhez.

Maga Anglia az emigrációs terv költségeinek kétharmadát vállalná, egyharmadát pedig az érdekelt dominiomoktól akarja megszerezni. A számítás alapja az, hogy ha egy kivándorlónak 300 font sterlinget juttatnak és földet adnak, a kormány egyébkénti támogatásával egzisztenciát tud magának teremteni.

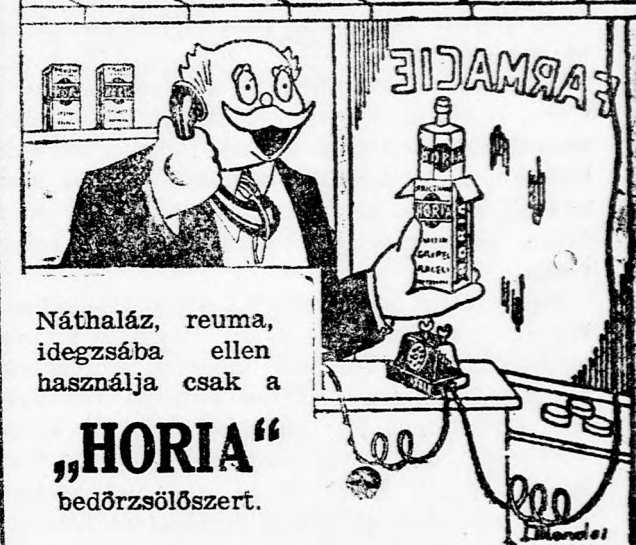
A terv finanszírozására egyelőre hárommillió font sterlinget vettek előirányzásba „gyarmatosítási kölcsön” címen.

A telepítések kötelezettséget vállalnának, hogy öt év után kis részletekben megkérdenék a kölcsön visszafizetését és a kormánytól és a dominiomoktól kapott föld ellenértékének törlesztését. Ugy számítják, hogy

ilyen módon évente 20—30 ezer angolt tudnának letelepíteni a tengerentúli országokban,

amivel nemcsak az angol munkáspiacot tehermentesítenék, hanem a felvevőképes fogyasztók szaporításával a kereskedelmet is fellendítenék.

A dominiomok képviselőivel megindult előzetes tárgyalások kedvező mederbe ju-

Nátház, reuma, idegzsába ellen használja csak a

„HORIA”
bedörzsölőszert.

Halló! Gyógyszerész ur, megöl a köhögés és a nyillaló fájdalmak, majd megfulladok, mentsen meg! — Ilyenkor csak „HORIA” bedörzsölőszert segíthet!

LEIRAKAT: DROGHERIA EMKE, CLUJ.

tottak, s Londonban azt hiszik, hogy még ebben az évben utnak indíthatják az első telepes csoportokat Afrika és Ausztrália felé.

Matiné

február 14

Román Opera

Rendkívüli előadás

Matiné

február 14

Hoffmann meséi

Főszerepben: a cluji közönség kedvence:

**Pia Igy, Dinu Bădescu
és Edgard Istrati,**

a bucaresti Opera művészei közreműködésével.

Bérletben!

Rendes helyárak.

Megkerült Hubermann ellopott stradivárija?

Az Amerikában ellopott százezer dollár értékű hegedűt állítólag Lengyelországban megtalálták

London, február 13. Hubermann Bronislav, a világhírű hegedűművész, aki jelenleg az angol fővárosban tartózkodik, táviratot kapott a varsói bünyügyi rendőrségtől. A távirat szerint a varsói rendőrség házkutatást tartott egy különféle bűncselekményekért letartóztatott Vladislav Modolinski nevű varsói ember lakásán és ez alkalommal egy mintegy 200 éves hegedűt talált. A jelek szerint ez a hegedű azonos a Hubermann Bronislavtól ellopott százezer dollár értékű Stradiváriusszal.

Mint emlékeztetés, Hubermann felbecsülhetetlen értékű Stradivárióját körülbelül egy évvel ezelőtt lopták el Newyorkban

egy hangverseny után. Az egész világ őrését mozgósították az értékes hegedű megkerítésére, de a newyorki rendőrség nyomozása mindössze annyit tudott megállapítani, hogy a Stradivárit közvetlenül a lopás után Európába vitték. A nyomok tovább vezettek Lengyelorszáig, ahol aztán eltűntek.

Hubermann kételkedik abban, hogy a Varsóban megtalált hegedű az övé lenne, miután állítólag a tőle ellopott mesterhegedű három évvel előbb készült, mint a Varsóban megtalált hegedűben lévő évszám mutatja.

Február 20-án,

szombaton este 9 órakor kerül színpadra a kath. gimnázium (Str. Cogalniceanu 2) disztermében

Jákob ősatya és fiai

című zenés színmű az orth. hitk. kórusa legjobb tagjainak részvételével. A jövedelem a Keren Hajisuv javára lesz fordítva. Jegyelővétel a Simon-féle trafikban P. M. Viteazul 12. Spéter mellett.

Köhögés, hűlés és rekedtség ellen használjon.

Planta meliteát

Kis doboz 30.— lej, nagy doboz 50.— lej. Kisérelje meg! A siker biztos! Kapható minden patikában. Főlerakat: Planta Beius, jud. Bihor. Rendeljen utánvétellel.

Miért van szüksége Szovjet-Oroszországnak Birobidzsánra?

Az orosz kormány új kampányt indított a birobidszáni kolonizációra. Kalinin a zsidók asszimilációja ellen és a zsidó nemzet és zsidó kultúra fenntartásáért

Cluj, február 13. A szovjetországi kormány új kampányt indított a birobidszáni zsidó köztársaság gondolatának a zsidó tömegekben való népszerűsítésére. Ennek a kampánynak az élén megint maga Kalinin, a szovjetunió elnöke áll. Ismeretes, hogy Kalinin, aki orosz parasztszülők gyermeke és maga is földműves volt, kitűnően ismeri a zsidókérdést és a szovjetvezérek közül neki van a legpozitívabb beállítása a zsidókérdésben. Ő volt egyik kezdeményezője a birobidszáni zsidó köztársaság megalapításának, s a zsidó kommunistákkal szemben már 1926-ban azt az álláspontot képviselte, hogy a zsidók épügy fenn kell tartásuk nemzetiségüket, mint Oroszország többi népei és hogy a zsidó nemzetiséget csak százezres tömegeknek területi koncentrációjával lehet megőrizni.

Kalinin az orosz zsidóság asszimilációja ellen

Az új birobidszáni kampány során Kalininnek most cikke jelent meg a moszkvai „Emesz“ című jiddis napilapban, amelyben a Szovjetunió elnöke többek között a következőket mondja:

„A szovjetunió nemzetiségi politikájának alapvonalai odavezetnek, hogy minden nemzet területi keretben találja meg állami alakját. A zsidóknak eddig nem volt ilyen keretük és ezáltal jutottak olyan helyzetbe, amely más volt, mint a többi nemzeteké. Egy autonóm zsidó rajonnak a megteremtése azonban egészséges alapot fog adni a zsidó nemzet számára. A zsidó lakosok a rajon megteremtése által nemzetközileg egyesülnek. A zsidó autonóm rajon új horizontot nyithat meg a jövő zsidó irodalom felvirágoztatására. Azt hiszem, hogy tíz éven belül Birobidzsán a zsidó munkástömegek kulturális centruma lesz. Az autonóm zsidórajon megteremtése lehetővé fogja tenni a zsidó tömegek bizonyos kormányzati forma alatti központosítását, magasabb színvonalra fogja emelni kulturális törekvéseinket és előkészíti a talajt a zsidó nép gazdasági és kulturális fellendülésére.

Azt hiszem, hogy Birobidzsán tíz év múlva a zsidó szocialista kultúra legfontosabb és szinte egyedüli alapja lesz. Moszkva nem állhatja útját a zsidó asszimilációnak. Mi zsidóság marad meg a zsidó munkás számára, ha tíz évet Moszkvában él? Semmi. Birobidzsánban azonban nagy szocialista építési történik és egyszerűen egy valóban zsidó-szocialista kultúra alakul ki. Mindazok, akiknek ez a feladat szívügyük, közzé kell működjének ebben. Azt hiszem, hogy a zsidók ott jobban meg fogják őrizni jellegüket, mint bárhol máshol. A város nem tud nemzetiséget teremteni. Birobidzsán raiot önálló köztársaság lehetősége fogja tenni a zsidók számára, hogy egyidejűleg ápolják a szocializmust és a földművelést és illymódon a zsidók egyrészenek asszimilációja ellenére is, kialakul majd egy egészséges zsidó nemzet. Birobidzsánt zsidó nemzeti államnak tekintjük, ahol a zsidó rövid időn belül úgy fogja magát érezni, mint a mi uniónk németé, annak a tudatában, hogy létezik egy német köztársaság, vagy mint a tatár, hogy van egy tatár köztársaság“.

Eddig tart Kalinin cikke. A cikkhez rendkívül érdekes reflexiókat fűz Jacob Lescsinszki, a kiváló zsidó szociológus, aki elsősorban azt a kérdést vizsgálja, hogy vajjon gazdasági problémák hajtják-e a Szovjetunió zsidóit Birobidzsánba?

Mit jelent az új birobidszáni propaganda?

Lescsinszki szerint a birobidszáni telepítést nem gazdasági okok determinálják. A

Betegség esetén először a lázat kell leküzdeni!

„39 fok!
„Mit tegyek doktor ur?“
„Alkalmazzon egy Carmol*)-os bedörzsölést, és megszabadul a láztól.“

*) Carmol a legjobb bedörzsölőszer meghűlések, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen. Ara üvegenként 22 lej. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

több, mint egymilliót kitevő deklasszált zsidóból ma már csak százötvenezer van olyan, akinek nem sikerült beilleszkedni valamely munkaprocesszusba. Olyan embe-kről van szó, akik már semmire sem használhatók, s akik külföldi rokonaik támogatásából élnek. De az egészségesek és erők elhelyezkedtek. Az orosz zsidóság nyolcvan százalékát felszívta a három nagy gazdasági ág: a mezőgazdaság a gyári munka és a hivatalnoki apparátus.

Kalinin cikkéből is látszik, hogy az orosz kormány elsősorban zsidó nemzeti szempontokat követ a birobidszáni kolonizációval. A cikkéből kiderül, hogy Kalinin véleménye szerint:

1. A városokban asszimilálódnak a zsidók.
2. Erdemes dolgozni a zsidó nemzet és kultúra fenntartásáért.
3. Ez csak területi koncentráció által lehetséges.
4. A zsidó centrum háttással lesz a Birobidzsánon kívül élő összeg zsidókra, mégpedig azért, hogy nemcsak társadalmilag, hanem nemzeti tekintetben is egyenlőknek fogják magukat tartani a többi népekkel.
5. Birobidzsánba csak olyanok fognak kivándorolni akiknek drága a zsidó kultúra és a zsidó nemzet.

Mennyire különbözik ez mindattól — írja Lescsinszki, amit a zsidó kommunisták és a zsidó Emesz szokott hirdetni és milyen közel áll ahhoz, amit Achad Haam a „szellemi központról“ és „állami centrumról“ írt.

Miért van az orosz rezsim az asszimiláció ellen

Lescsinszki érdekes megállapításait az-

Hülesnél, Influenzánál
Láznál

TESTA
CSILÁPIT AZONNAL

FIGYELJEN! ATÁBLETÁT
KAPHATÓ MINDENUT!

zal végzi, hogy a birobidszáni propagandának egyik rugója az is, hogy a szovjet-rezsim számára nem hasznos a zsidó asszimiláció. Hogy miért nem azt csak akkor érthetjük meg, ha figyelemmel kísérjük a Szovjetunió nemzetiségi problémájának rendszerét. Egy egyszerű példa világítja meg legjobban a kérdést: Kievdben a lakosság 35 százaléka zsidó. 40—45 százaléka ukrán, 15 százaléka orosz. Ez a helyzet a többi ukrán városokban is. Kihez asszimilálódnak a zsidók. Milyen nyelvű asszimilációt részesítsen előnybe a kormány? Természetesen az ukránt, miután az ukránok az ország lakosságának több, mint nyolcvanöt százalékát alkotják. Ez azonban csak fokozná az önállóságra irányuló ukrán hajlamokat, amelyek amugyis elég erősek. A szovjet nem akar ukrán többséget a városokban. De az oroszokhoz való asszimilálódást sem támogathatja, mert ez a fali lakossággal való nyílt törésre vezetne, s olyan nemzetiségi konfliktusokat idézne elő, mint a cárizmus idején.

— Ezért akarja — fejezi be gondolatmenetét Lescsinszki, hogy a zsidók maradjanak meg zsidó nemzetnek és ezért keres a szovjetrendszer különböző utakat a nemzeti hajlam fenntartására. Hogy Birobidzsán alkalmas-e erre a célra, az más lapra tartozik.

Táncos kalózkodás DUNA STEFI.
(a CUCARACCHA főszereplője) legújabb csodásan szép színes filmje. Bemutatja keddi kezdettel a **Select Mozaó**

Tévedésből a kanálisba öntötték és elveszett tíz miligramm rádium a Park szanatóriumában

Közel kétszáz ezer lej értékűt el a szennyvízcsatornában. Izgalmas hajszát az eltűnt rádiumtubus után

Cluj, február 13. Péntek reggel óta izgalmas perceket él át a cluj Park szanatórium személyzete. Lélekfeszítő hajszát folyik a szanatórium rádiumkészletének elvesztett kis hányada után, ami azonban hatalmas értéket képvisel. A rádium-mennyiség tíz miligramm, amely drága platina-tokjával együtt sajátos körülmények között veszett el és a körülmények miatt kevés remény van arra, hogy ismét előkerüljön. A szanatórium igazgatósága és személyzete minden intézkedést megtett, hogy az elveszett rádium visszakerüljön, valószínű azonban, hogy a közel kétszáz ezer lej értékűt a cluj kanális hálózat mélységeiben örökre eltűnt.

Körülbelül tíz nappal ezelőtt súlyos beteg szállítottak a szanatóriumba. A beteg egy turdai uriaszony — méhrákban szenved és dr. Mátyás Mátyás, a kiváló sebészspeciálista előbb rádiumos kurával próbálta a beteg egészségét javítani.

Dr. Mátyás Mátyás professzor naponta győződött meg róla, hogy a gumitokba helyezett rádiumtubusok bent vannak egy testben. Tegnap reggel legnagyobb lepetéssel konstataálta, hogy

az egyik kis rádiumtubus eltűnt és csak a husz miligrammos tubus van még bent a testben.

Észleletéről azonnal értesítette dr. Gruber Farkas orvost, aki nyomban kiszállt ismét a szanatóriumba és a beteget szintén megvizsgálta. Rádiószkoppal kereste az eltűnt rádiumot, azzal a műszerrel, amely elektromos érzékenységgel azonnal jelzi, ha rádium kerül közelébe. Miután a beteg testéből a husz miligrammos rádiumot eltávolították,

a rádiószkop semmi jelét nem mutatja, hogy rádium lenne a közelében.

Kétségtelen, hogy a beteg testéből kiesett a rádiumotok és

a tíz miligramm rádium nyomtalanul eltűnt.

A beteg körül foglalatokodó személyzet sápadtan vette tudomásul ezt a megállapítást. Nem csoda.

A tíz miligramm rádium értéke maga 150—160 ezer lej, ezenkívül a rádiumot tartalmazó platínatubus is 30—40 ezer lej értékét reprezentál.

A házivizsgálat azonnal megindult. Hová lett a rádium? Kihallgatták az inspekción orvos, a nappali és az éjjeli szolgálatos madámot, valamint a beteget. A beteg

elmondotta, hogy az éjszaka folyamán a szobakészüléket vette igénybe, melyet reggel kiöntöttek. Előadása szerint — már akkor halotta, illetőleg érezte, hogy szilárdabb tárgy ütődik a fájánsához, az éjjeli inspekción ápolónő azonban nem tulajdonított ennek jelentőséget. A készüléket a kanálisba ürítették, a 200 ezer lej értékű rádiummal együtt.

Hajszát a rádium-tubus után

Természetesen azonnal megtették minden intézkedést, ami csak lehetségesnek mutatkozott arra, hogy a nagyértékű gyógyszer megkerüljön. A tok kicsisével mellett azonban ez teljesen lehetetlennek látszik, valószínűleg kazalba esett a tü, a kis tubus, mely csak csoda folytán került elő. Egyetlen egy körülmény ad némi tápot a reménykedésre. A szanatórium alatt ugyanis speciálisan épített kanális hálózat van, amely arra szolgál, hogy a szanatórium erős forgalmát a kanális bedugulása nélkül lebonyolítsa. Erre a célra a kanális feneke nem sima, hanem több akna szakítja meg, mely arra alkalmas, hogy a szilárdabb szennyet felgyűjtse és így a csatorna ne duguljon el.

Remény van tehát arra, hogy az aránylag súlyos tubus nem folyt tovább a kanális vizével, hanem behullott a legelső aknába.

Már a tegnapi nap folyamán megkezdtek az akna átkutatását,

eddig azonban eredmény nélkül.

Ezenkívül a mai nap folyamán röntgenel átvilágítják a beteget, hogy megállapítsák, nem történt-e meg az, hogy a beteg testébe feljebb csuszott a rádiumtubus. Ez azonban nem valószínű, és ezt csak mint óvintézkedést alkalmazhat a szanatórium.

A szanatórium vezetősége a magas összeg dacára, amit az elveszett tubus képvisel, sem mondható végtelennek, mert az elveszett mennyiség csak

egy tízed része a szanatórium rádiumkészletének.

Érdekes megemlíteni, hogy a rádium-tubusok tudományos módszerrel történt lemerését Pickard professzor végezte. A rádiumkészletet 1926-ban szerezte be a szanatórium. Több platínatubus rejt magában az értékes gyógyszert és minden tubus mellé Pickard professzor állította ki az igazoló okiratot, hogy a mérések helyesek és pontosak.

Hétfőn
este
Mainardi
világhírű csellóművész
HANGVERSENYE az Operában
világhírű csellóművész
Műsoron: Ferrari, Boccherini, Dvorak, csellóversenyek.
Jegyek: az Operánál és főtéri kioszkban.

...R 14.
...AMRA?
...a köhögés megfűlladok, k „HORIA“
...KE, CLUJ.
...k, hogy még tják az első Ausztrália
...atiné
...ruár 14
...helyárok.
...dott
...Lengyel-
...sz világ rend kes hegedű i rendőrség tudott meg közvetlenül k. A nyomok igig, ahol az
...oban, hogy a z év lenne, ott mesterhezült, mint a en lévő év-

KÖZGAZDASÁG

Nemcsak a bankok, hanem az összes kereskedelmi és iparvállalatok felett is közvetlen ellenőrzési jogot kap a Banca Nationala

BUCURESTI, február 13. (Az Uj Kelet tud.) A banktörvényt módosító tervezet, amelyet a pénzügyminiszter a jegybankkal egyetértésben készített elő, viharos tiltakozást váltott ki nemcsak a közvetlenül érdekelt pénzintézetek, hanem a kereskedelmi és iparvállalatok részéről is. A törvénytervezet 9-ik szakasza ugyanis úgy intézkedik, hogy nemcsak a bankok kötelesek alávetni magukat a Banca Nationala ellenőrzési és felülvizsgálati jogának, hanem ez a joga a jegybanknak intézményesen kiterjed mindenemű kereskedelmi és iparvállalatra is, tekintet nélkül arra, hogy ezek a vállalatok közvetve, vagy közvetlenül vettek-e hitelt, vagy kölcsönt igénybe a Banca Nationalánál, vagy sem.

A törvénytervezet ellen tiltakozásukat jelentették be a kereskedelmi és iparkamarák uniója, a bankkegyesületek és a szakmai szervezetek. A tervezet ellen egyébként maga a törvényelőkészítő bizottság is számos kifogást emelt, még pedig a tervezet leglényegesebb intézkedéseire vonatkozólag.

Tágas üzlethelyiségek

megfelelő mellékkel legalább 2 ki rakattal, legkevesebb 90 m² nagyságban
CLUJON

mielőbb bérbeveszünk

Fekvés: Piața Unirii vagy Str. Regina Maria jön számításba. Részletes ajánlatok, pontos hely, bérösszeg, nagyság, homlokzatszélesség, kirakatok száma, beköltözhetőség időpontja, stb., stb. megjelölésével küldendők: Rudolf Mosse S. A. Agenție de Publicitate, Arad, Bdul Regina Maria 18. „GROSSUNTERNEHMEN“ jellegre.

Az adótörvényeknél nem lehet szerzett jogra hivatkozni. Az 1935 március 30-án megszavazott adótörvény megszüntette az újonnan épített házak adómentességét és kimondta, hogy hadfelszerelési célokra az új ingatlanokat is adóztatás alá vonja és ezen kívül 1 százalékos statisztikai adót vetett ki. Több érdekelt ingatlanulajdonos alkotmányellenesség címén megtámadta az új törvényt, arra hivatkozva, hogy ez sérti a szerzett jogokat. A semmitörvényesség kérdésében nemrégiben kimondta, hogy bár a visszaható erejű törvények ellenkeznek az alkotmányossággal, de ez az elv csupán a polgári törvényekre vonatkozik, nem pedig az adótörvényekre. Az adózás terén az adófizető számára nem lehet külön jogokat megállapítani, hanem csakis kötelezettségeket és így jogfosztásról nem lehet szó. Ezért a parlament bármikor módosíthatja az adótörvényeket, adómentességet és kedvezményeket megszüntethet és ez ellen az adózó kifogást nem emelhet. Az adómentesség nem tekinthető szerzett jognak.

Három lejjel megrágl a cukor. A cukorkgyárak többsége hozzájárult a központi eladási iroda azon tervéhez, hogy a cukor eladási árát kg. 3 lejjel emelik. Az emelést azzal indokolják, hogy a cukor előállítás költségének 18 százalékát kitevő cukorrépa árát az eddigi 5700 lejről 7800 lejre emelték vagononként.

Tizenöt nap lesz az egészségügyi illetékek elleni fellebbezések határideje. Az egészségügyi illetékek kivételének kérdésében az egészségügyi minisztérium módosított törvénytervezetet dolgozott ki, amelyet át is küldött a törvényelőkészítő tanácsnak. A tervezet egyik lényeges intézkedése, hogy az illetékek kivételére ellen beadandó fellebbezések benyújtására eddig megállapított 5 napos határidőt 15 napra emeli fel. A fel-

lebbezések az egészségügyi bizottsághoz nyújtandók be, mely bizottságok a felek megidezése nélkül intézik el.

Utánvétellel fogják beszélni az importengedélyek kamarai illetékét. A kontingentálási hivatal elhatározta, hogy a behozatali engedélyek után fizetendő kamarai illetékét a jövőben nem fogja, külön levéllel a behozatali engedélyt nyerve féltől bekérni, hanem az engedélyt a kamarai illeték összegének utánvételezésével fogja a címzetthez eljuttatni. E célra külön postai szolgálatot állítanak fel a kontingentálási hivatalban.

A Magyar Nemzeti Bank bankjegyperformálma, a február 7-i kimutatás szerint, a január 31-i forgalommal szemben 21 millió pengővel 393.481.570 pengőre csökkent. A csökkenést váltó visszaváltások és zsró befizetések idézték elő. A váltótárcaállomány 20.7 millió pengővel apadt.

Ötmillió lejes utépítési munka. A cluj-i utfélyelőség február 27-én árlejtést tart a Cluj-Zalau országot cement nakadam munkálatainak befejezésére 5 hónapi időtartam alatt 5 millió lej költségvetési előiránnyal.

A hábou előtti aranyjádékok, az ugynevezett Caisse Commune-értékek szolgálatának rendezése ügyében többször elhalasztott konferencia, hir szerint, a közeli napokban mégis összeül Párizsban. A C. C. járadékok kamatainak és törlesztésének kérdése több mint egy éve függőben van, mert az utóállamok nagy része, köztük Magyarország is, a transzfermezégek miatt kénytelen volt a közös pénztárba való fizetéseket felfüggeszteni. A Párizsba összehívott konferencián, hir szerint, új skálát fognak megállapítani a kamatokra és a törlesztésekre.

Csak bemutatóra szóló állampapirokat lehet árlejtési garanciával letenni. Az állami számviteli törvény előírása szerint, melyhez a nyilvános árlejtések teherfuzetei is alkalmazkodnak előírja, hogy az árlejtéseken résztvevő ajánlattevők 10 százalék végleges garanciát kell letébe helyezzenek készpénzben, vagy állampapirokban. Amennyiben pedig az ajánlattevő a szállítási feltételeknek nem tesz eleget, a garanciát minden bírói beavatkozás nélkül elveszti. Ez utóbbi esetben azonban akadályok merültek fel, ha az ajánlattevő nem bemutatóra, hanem névre szóló kötvényeket helyezett letébe. Emiatt a pénzügyminiszter elrendelte, hogy a jövőben a köz árlejtéseknél csak bemutatóra szóló kötvényeket fogadhatnak el garanciául.

London Dezső elsőrendű uriszabósága

készíti az eredeti angol modell szerinti legelegánsabb ruhákat úgy saját, mint hozott anyagból. CLUJ, Str. Regina Maria 44.
Weisz Kálmán és Jenő cég 15 éven át volt munkavezetője.

Meddig fizetheti a konverziós adós az esedékes részleteket? A konverziós törvény 14. art. úgy intézkedik, hogy a konverziós adós az elmaradt részleteket akkor is kifizetheti, midőn a hitelező követelésének végrehajtási uton való behajtását megindította. Nem intézkedik a törvény abban a kérdésben, hogy az adós a végrehajtási eljárás melyik fázisáig élhet ezzel a jogával. Az ilfovi törvényszék egyik döntése ellen beadott recurs folytán a Casatia II. szekciója kimondotta, hogy az adósnak jogában áll a hátralékos részleteket a végrehajtási eljárás legutolsó pillanatáig kifizetni, tehát mindaddig, amíg az árverési vevő az ingatlannak jogerősen birtokába nem került.

Rövid üzleti hírek

A cluj-i munkakamara az utóbbi időben több ingatlan birtokába jutott, melyek egy részét árverésen fog értékesíteni. Február 26-ra árverésre tüzték ki a str. Aron 21. számú, valamint a str. Aron 23 számú ingatlanokat, mely utóbbinak telkén egy malom és malomberendezés is eladásra kerül. — A cluj-i timármunkások szövete napokban tartotta meg közgyűlését, mely alkalommal a szövetkezet gyárépületének kérdésével foglalkoztak. Elhatározták, hogy megsürgetik a munkakamaránál beindított akciójukat, annak érdekében, hogy a kamara a volt timáripárosok testületének ingatlanát a szövethatározat céljaira a szövetkezeti központnál nagyobb kölcsönt vesznek fel. — ABC volt tárgumeresi, jelenleg cluj-i posztóáruház kényszer-egyezsége ügyében február 6-ra volt kitűzve ea hitelezők leszavaztatása. A törvényszék a tárgyalást hatánap nélkül elhalasztotta, mert a doszár a tábla előtt van, a kérelmező cég fellebbezése folytán. — Agricola-Fonciera biztosító társaság Bucurestiben Cal. Victorien 30 millió lejért bérpalotát vásárolt. — Az új tőzsdetörvény-tervezet a tőzsdéi bíróságok hatáskörét kiterjeszti és az intézményesített magánjellegű választott bíróságok működését megszünteti. Így megszűnnek a timsoari Lloyd társulat és az oradeai Kereskedelmi Csmnok mellett működő választott bíróságok is.

Gyógyszerész.

nagy orvospropaganda praxissal, aki kellő anyagi és erkölcsi garanciával is rendelkezik, vállal BUCURESTI és környéke részére

képviselőket

Megkereséseket a kiadó továbbít „Kommoly munkaerő” jelleggel.

Ismét működött a hóhérbárd Németországban

Berlin, február 13. Ma lefejezték Kurt Stangelt, akit hazaárulásért ítéltek halálra. A kivégzést a drezdai fegyház udvarán hajtották végre.

Mexikóban nem szünek a vallási jellegű zavargások

Mexikó, február 13. (Rador.) A vallási jellegű zavargások nem szünek. Több városban a katolikus lakosság élénken tiltakozik a radikális kormány vallásellenes politikája ellen. A veracruzai mezőgazdasági munkások baloldali szervezete engedélyt kért az elnöktől, hogy munkasztrájkot alakítson a tartalékos hadsereg kebelében, mert tartani lehet attól, hogy a fasiszták fel fogják használni az alkalmat, amit a katolikus mozgalma, nyujt és megpróbálják a kormányt megbuktatni.

Uj vezetőséget választott a satu-marei zsidó kórházgyesület

Satmar, február 13. (Az Uj Kelet tud.) A satu-marei kórházgyesület a napokban tartotta meg tisztújító közgyűlését, amely nagy érdeklődés jegyében zajlott le. A közgyűlés keretében számolt be a reorganizációs bizottság a kórházgyesület 1935 óta kifejtett működéséről, arról a nehéz munkaperiódusról, amely a gazdasági válság által sujtott intézmény ujramegnyitásának előkészítését szolgálta. A másfél éves előkészítő munkáról szóló jelentés elhangzása után került sor az egyesület új tisztikarának megválasztására, amelynek feladata a rendkívül fontos intézmény ujramegnyitásának és fejlődésének biztosítása.

A jelölőbizottság előterjesztésére a közgyűlés a következőket választotta meg az egyesület választmányának tagjaivá: Az ortodox hitközség részéről: Rosenberg Sámuel hitközségi elnök, Grünberger S. Dávid, a Chevra Kadisa elnöke, Fischer Herman, Markovits Mór, Katz Márton, Spiegel Dávid, Schwartz Sándor, Weisz Elemér, Berkovits Zoltán, Hasenfeld Zsigmond, Lebovits Lipót, Moskovits Dávid, Weisz Kálmán, ifj. Reiter Mór, Schönberger Henrik, Freud József, Gut Sándor, Frankl Mihály, Grosz Dávid, Lefkovits Lipót, ifj. Weisz Jenő, csengeri Mayer Sándor, Spitz Béla, dr. Markovits Aladár, Gut Lajos és Freund Sándor. A status quo hitközség részéről: Prinz Armin hitközségi elnök, Fried Dezső Chevra-elnök, dr. Fischer Sámuel, dr. Hunwald Izidor, Hirsch Sándor, Kertész Antal, Prinz Dezső, Roosz Samu, Roosz Gyula, Steiner József, dr. Guttman Béla, Wertheimer Sándor, dr. Friedmann Árpád, dr. Klein Alfred, Kertész Ferenc, Prinz József, dr. Farkas Jenő, dr. Roosz Gusztáv, dr. Fekete Samu, dr. Kauffmann Jenő, Székely Jenő, dr. Jermias Jenő.

A választmány alakuló ülésén annak elnökéül egyhangulag Reiter Mór választották meg, míg az egyesület pénztárnoka Lebovits Lipót, ellenőrei pedig Weisz Elemér és Hirsch Sándor lettek.

Ugyanekkor két munkabizottság alakult meg. A kórház adminisztrációs bizottságának tagjai: dr. Fekete Samu, Freund József, Guth Lajos, csengeri Mayer Sándor, Schönberger Henrik és Weisz Elemér. A bizottság elnöke Freund József, helyettese Weisz Elemér. A pénzügyi bizottság tagjai: dr. Fischer Sámuel, Guth Sándor, dr. Hunwald Izidor, Lebovits Lipót, dr. Roosz Gusztáv, Spiegel Dávid és Steiner József. A pénzügyi bizottság elnökéül dr. Hunwald Izidort, helyetteséül Spiegel Dávidot választották meg.

A satu-marei zsidó közvélemény a kórházgyesület új elnökében és választmányában biztos garanciát látja annak, hogy a satu-marei zsidókórház újra megnyitja kapuit és áldásos tevékenységet fog kifejteni az intézmény.

Bucuresti és Transilvania között mindennemű

Szállítást,

(vonaton és autokamionon), küldemények kézbesítését pontosan, gyorsan és jutányos áron vállalja és elintézi a

Colet-Express

Intreprindere de Expediție si Transport Bucuresti, Str. Selari 7. Telefon: 4-80-93.

A higienia esodája!

amely minden más gumit háttérbe szorított, az új, garantált és feltétlenül megízható, selemenykony, nem érezhető: PRIMEROS BRILLIANT EXTRA PRIMISSA.

Kesztyűs kézzel

írja: Fekete Tivadar

A nagy koncert

...Akkor este a Carnegie-Hall olyan fényárban uszott, mint azelőtt talán soha. Alomnyolchengeresek és fantázia-áramvonalasak vonultak fel, diadémok szikrázó csodavirágai tündököltek, meztelen asszonyi hátok és vállak tompa fényére Palm-Beack és Miami napja csókolt előkelő patinát. A felső kétszáz este volt, ez két héttel ezelőtt New Yorkban. Nem mindennapi élmény plakátjai virítottak a Broadway felett, az elektromos drótokon. A mester és a tanítvány együttes koncertjéről van szó, még hozzá a newyorki filharmónikusok élén. A fenséges duettre lázban vártak a kritikusok, a műélvezők, az igazi zenészek, a snobok, a parvenük, a régi és az újgazdagok, a City bankárai és néhány kitűnő kaliforniai család, akik elkísérték a tanítványt New Yorkba. De különösen felfokozott érzeléssel ültek foteljeikbe és szölyéikbe a newyorki románok.

A nagy koncert két kitűnő márkát hirdett. **Enescu** és **Jehuda Menuchimot**, egyazon estére. A mestert és a tanítványt. A román és a zsidót. A newyorki zenesajtó várakozásának legenyhébb kifejezése az volt, hogy Enescu és Menuchim együttes megjelenése a Carnegie-Hallban a modern zene történelmének eddig legnagyobb jeleit sorakozik: új fejezet a muzsikában. Ez természetes is. Jehuda Menuchim két éve nem adott önálló koncertet Amerikában. Kaliforniában élt, egészen visszavonultan csak tanult, tanult, mintha most kezdené a hegedülést. Ezuttal azonban „kilépett magányából”, ahogy mondani szokás, hogy a mesterével együtt lépessen a dobogóra. A Carnegie-Hall koncertjeinek legfőbb rendezőirodájához intézett levelében Jehuda Menuchim így ír:

— Nagyon köszönöm az igazgatóságának azt a különös előnyt, hogy ezen az estén együtt játszhatom a nagy Enescuval. Egy pillanatig sem fogok tévovázni, hogy keresztülvágjam magam az expresszel egész Amerikán, hiszen annak az embernek az oldalán szólhat meg a hangszerem, akit a világ minden zenészei között a legjobban szeretek!

Tanítvány alig lehet büszkébb a mesterére, mint a fiatal Menuchim Enescura. De az is kétségtelen, hogy a világ legnagyobb zene-pedagógusai között alig akadt valaki, akinek külön tehetség vetődött volna a tanítványai sorába, mint Jehuda Menuchim. Hosszu esztendőket szeretete és megbecsülése fűzi egybe ezt a két zenit. Még négy-öt esztendővel ezelőtt is Menuchim országokat utazott át, hogy Bucarestben néhány leckeórát vegyen Enescutól s nagy külföldi koncert-turnéjának műsorát vele vizsgálhatta felül.

A Carnegie-Hall közönsége visszafojtott lélekzettel és áhitatos csodálattal hallgatta a két hegedűst, amikor Bach „Concerto pour deux violons”-ját mutatták be. A művészek pontosan annyi ideig tapsolták, amennyi ideig maga a műsorszám tartott. A filharmónikus zenekart dirigálta ezután a mester s a tanítvány szólózott. A műsor befejező száma Enescu „Román rapszódája” volt. A reflektorjében, a pulpitus előtt, hátuk mögött Amerika legjobb zenészeivel, maguk előtt az Újvilág legelső kritikusával, a mester és a tanítvány összeültek. Davilla, Románia meghatalmazott minisztere az Egyesült Államokban, a két művész tiszteletére a román követéségen dínt adott. Ott voltak a filharmónikusok, a kritikusok, a legelőkelőbb írók és művészek, a newyorki intellektuális élet legjobbjai. A miniszter, felköszöntőjében, meleg hangon adott kifejezést annak a megtisztelő érzésnek, amely minden jó román elött, amikor nagy művészt a Carnegie-Hall hívja meg, hogy a newyorki filharmónikusokat dirigálhassa, de ugyanakkor átérzi a miniszter azt is, hogy mit jelent a ragyogó Jehuda Menuchimot tanítványi alázattal a zenekarban látni s szólózni hallani, Enescu dirigensi pálcájának engedelmességre.

A poharak összcsendültek. Az asztalfőn ült a dirigens, tőle balra Menuchim, jobbra Davilla miniszter. (Photo: Newyork Herald Press-Photo-Service). Másnap délelőtt a követéség ötszáz előkelő román családot látott vendégül villásreggeli-re... A newyorki sajtó már előre izgatottan hirdeti az új filharmónikus koncertet, ahol majd Enescu, a nagy román hegedűs és a kiváló karmester, Mihail Jora román zeneszerző „Zsidó induló”-ját és Ottescu pompás mű-

vét: „En lisant Saint Mathieu”-t dirigálja — Menuchim szólójával...

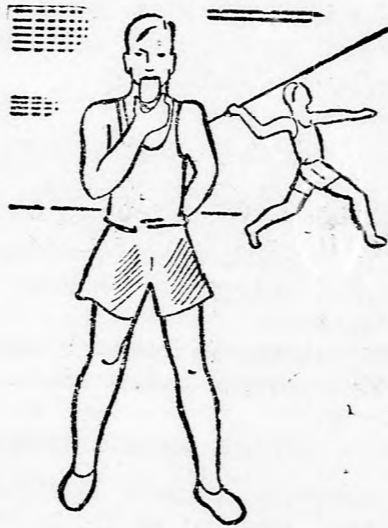
Ezekkel a hírekkel, recenziókkal és beszámolókkal tele vannak a multheti newyorki lapok. S természetesen Románia sajtója is tudomásul vette a történeteket, regisztrálta is hűségese a „zenetörténelem új fejezetét”.

Eltemették a spanyol fronton elesett légionáriusokat

A zöldingesek esküt tettek Mota és Marin koporsóinál

Bucuresti, február 13. Szombat délelőtt zajlott le **Mota** és **Marin** temetése. Istenisztelet vezette be a szertartást. **Balan** metropolitával 700 lelkes vett részt a Te Deumon, amelynek végeztével ünnepélyes formában olvasták fel az 1922-es nacionalista generáció névsorát. Simulescu professzor Motat szólította, mint a szövetség elnökét és ugyanó mondott „jelen”-t az elhunyt nevében. Ezután a megjelent zöldingesek ünnepélyesen esküt tettek a koporsók

előtt, hogy életüket a légionárius ügynek szentelik. Végül menetszlopba sorakoztak az ország minden részéből összesereglett légionáriusok, a Tüzeshorogkereszt szervezete és a nemzeti keresztény párt tagjai. A gyászmenet 12 órakor indult el a Schitu Magureanu bulvárdon és a Popa Tatu utcán keresztül Bucaresti-Noi felé, ahol a Zöld Házban helyezték nyugalomra Mota és Marin koporsóit. Itt a légionáriusok megismélték esküjüket.

Keveset enni, magában véve nem szerencsétlenség!

Ellenkezőleg, csak előny és áldás, ha az a kevés jól és kiadósan táplálja a testet, annélkül, hogy túlterhelné a gyomrot. Tehát együnk keveset, de táplálót. Ha még olcsó is ez, külön előnyt jelent. Reggelire és uzsonnára, de vacsorára is tehát

Kathreiner és Franck
éppen a mai nehéz időkben ajánlatos!

Uj polgármestert választott Sighet

Dr. Hodor Gyula orvos lett az új polgármester

Sighet, február 13. (Az Uj Kelet tud.) Ez egyike a kevés városoknak, ahol már két éve választott tanács intézi az ügyeket. És így állhatott elő az a helyzet, hogy míg az ország többi részein azon folyik a tanácskozás, hogy lesz-e, vagy nem lesz községi választás, Sigheten a választott tanács polgármesterválsággal küzd. A két évvel ezelőti választáson dr. **Mihail** Petert választották meg polgármesternek, de őt később prefektussá nevezték ki. Nyolc hónapja a város polgármesteri tisztjét dr. **Filipciuc** Sándor alpolgármester tölti be. A liberális párt belső nehézségei miatt egyelőre nem is gondolhat arra, hogy betöltsék a polgármesteri állást.

Az ügy azonban negyre aktuálisabb lett, főként azért, mert a rendszernek egyik áldozatkész emberét, dr. **Hodor** Gyula orvost érdemei elismeréseként magas közeleti állással kellett megjutalmazni. Noha **Filipciuc** általános megelégedésre töltötte be hivatalát és nagy tábora volt, a pártnak ragaszkodnia kellett ahhoz, hogy ne őt, hanem Hodor Gyulát válasszák meg polgármesterré. Megkíséreltek kiegyeztető megoldást is, olyképpen, hogy **Filipciucot** választották volna meg polgármesternek, aki azonban rövid idő múlva lemondott volna és helyébe aztán Hodorot nevezték volna ki. Miután azonban Hodor ezt a megoldást nem fogadta el, a liberális párt helyi tagozata dülőre vitte a kérdést és a városi tanács vasárnapi ülésén a polgármesterválszást végrehajtotta.

Mielőtt szavazásra került volna sor, dr. **Filipciuc** mondott beszédet, melyben hangsúlyozta, hogy a polgármesteri pozíció politikai állás és a politikai érdekek most azt követelik, hogy Hodor Gyulát válasszák meg polgármesterré. Ő maga részéről viszonul és meghajol a pártfegyelem előtt. Elégtételtül szolgál számára, hogy a tanács legutóbbi ülésén egyhangulag akarták meg választani polgármesterré.

Ezután zajlott le a választás, melynek során dr. **Hodor** Gyula 23 szavazatot kapott, 4 szavazat semmis volt, míg 1 szavazat dr. **Filipciuc** Sándorra jutott.

Sea Insurance Office Ltd
OF LONDON.
FONDATA 1710 FONDATA 1710

Kartelen kívül! Díjmentes felvilágosítással a

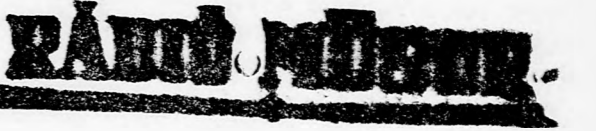
„Transglobus”-nál
levő képviset szolgál. Reg. Ferdinand 5. Tel.: 1068.

Megválszása után az új polgármester nyilatkozatot adott az Uj Kelet munkatársának. Kijelentette, hogy a jövőben is apolni akarja azt a tradicionális békét, mely Sigheten a nemzetiségek között uralkodik.

— Mint, ahogy eddig nem ismertem különbséget ember és ember között, ezentul sem fogom megkülönböztetni a polgárt a polgártól.

Hodor megválszása egyébként a városban megelégedést keltett.

Vasárnap, február 14.

Bucuresti. 6.50: Torna, zenei szakelőadás, orvosi tanácsadó, hírek. 12.10: Enekkar. — 12.50: Dinicu zenekar. 14.25: Dinicu zenekar. 18: Rádiózenekar. 19.20: Rádiózenekar, előadás, hírek. 20.20: Enekkar. 20.55: Hangjáték. 22: Rádiózenekar. 23.55: Hírek.
Budapest I. 10.50: Hírek. 11: Református istentisztelet. 13.30: Zenekar. 14.45: Rádiókrónika. 15: Hanglemezek. 16: Előadás. Katonazene. 17.30: Előadás. 18: Magyar nótáest. 18.30: Hanglemezek. 19: Szalonzene. — 20.20: Hunyadi Sándor csevegése. 20.50: Hanglemezek. 21.50: Sporteredmények. 22: Hangverseny. 22.50: Hírek, jazz zene. 24.20: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Budapest II. 16: Katonazene. 19.40: Előadás. 20.15: Zongora-gordonka szonáták. — 20.50: Sporteredmények. 22: Lemezek.

Hétfő, február 15.

Bucuresti. 6.50: Torna, zene, szakelőadás, orvosi tanácsadó, hírek. 13.10: Hanglemezek. 14.30: Hangversenylemezek. 18: Vidám lemezek. Előadás, hírek. 19.20: Rádiózenekar. 20.10: Rádiózenekar. 21.30: Brahms: Kvarrett. 22.10: Hangverseny. 22.45: Éttermi zene. 23.45: Hírek.

Budapest I. 7.45: Torna, lemezek, éttrend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.05: Hanglemezek. 14.30: Cigányzene. 15.40: Hírek. — 17.15: Diákféltóra. 17.45: Hírek. 18: Színháztréfák, csevegés. 18.30: Zenekar. 19.50: Előadás. 20.20: Német dalok. 20.50: Előadást. 21.30: Felolvasás. 21.50: Cigányzene. 22.40: Hírek. 23: Jazz zene. 24: Vonósnyegyes. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.40: Lemezek. 20.45: Magyar nóták zongorán. 21.15: Hírek.

Gyógyítható-e az impotencia?

Igen.
Bármilyen legyen az impotenciának oka: féltékenység, a mirigyek rossz működése, vagy előrehaladott kor, egy célszerű kezelés tökéletesen helyrehozhat mindent. De egy ilyen kezelésnek két feltételt kell teljesítenie: ne ártson az egészségnek és vissza kell adnia a férfinak szexuális képességeit, anélkül, hogy fáradtságot okozna.

A Reton-tabletták ebben a tekintetben utolérhetetlenek.

Reton egy teljesen új bázis és ismételt kísérletezések alapján lett készítve, amelyek végül eredményhez vezettek.

A Reton hatása felülmúlja az összes várokozásokat: naponta 3 tablettával való kúra visszaserzi a férfi számára, aki szexuális depresszióban szenved, a fiatalság erejét.

Egy Reton-tubus 25 tablettát tartalmaz és kapható gyógyszerárakban és drogériákban, Ara 98 lej.

Vidékre 110 lej előzetes beklüldése esetén szállítunk. Vezérképvislet: E. & L. Cloară, Bucuresti III. Str. Speranței No. 37.

Bucuresti

egyik legelőkelőbb központi fekvésű

penziója

a tulajdonos betegsége miatt átadó, esetleg társulás lehetséges. Ajánlatok a kiadóba „Társulás” jelígre.

SPORT

Szigoru vizsgálat az asztalitenisvilág bajnokság ügyében

A Haggibbor nyilatkozik a Paneth-ügyben

Cluj, február 13. (Az Uj Kelet tud.) A román válogatott csapat asztalitenisvilág bajnoksági szereplése, valamint az azt megelőző eseményekkel kapcsolatban az asztalitenisz szövetség szigorú vizsgálatot indított. A vizsgálat célja megállapítani, miért nem vett részt Vladone a világ bajnoki versenyen, továbbá kivizsgálni, mennyiben felel meg a valóságnak az a vád, amelyet Paneth, a csapat egyik tagja — a clujai Haggibbor versenyzője — ellen emeltek, mely szerint megszállta a csapatversenyeket. Ez utóbbi kérdéssel az egész romániai sajtó foglalkozik és a lapok mindegyike sürgős, erélyes vizsgálatot követel.

A Paneth-üggyel kapcsolatban különben a Haggibbor elnöksége annak közlésére kért, hogy amennyiben megállapítás nyerne, miszerint Paneth csak a legkisebb mértékben is okot adott arra, hogy fejelemzetlenség, vagy sportszerűtlenséggel vádolható legyen, a maga részéről fejelemzeti eljárásnak veti alá Panethet és a legszigorubb szankciókat fogja ellene alkalmazni.

A négyes bob világ bajnokságát is Anglia nyerte. St. Moritzból jelentik: A négyes bob világ bajnoki versenyeket tegnap fejezték be. A világ bajnokságot — mint a kettőben is — Anglia nyerte. 2. Németország, 3. USA, 4. Svájc.

Norvégia nyerte a sista feta világ bajnokságát. Chamonixból jelentik: A franciaországi Chamonixban pénteken megkezdődtek a sivi világ bajnokság küzdelmei. Reggel ideális időben állottak rajthoz a versenyzők az első számhoz, a 4x10 kilométeres staféta futáshoz. Később a nap kisültött és az utolsó váltásokat már erősen olvadó hóban futották. Világ bajnok: Norvégia 3 óra 06 p. 07 mp. 2. Finnország 3 óra 07 p. 04 mp, 3. Olaszország 3 óra 08 p. 48 mp. 4. Svédország 3 óra 10 p. 25 mp. 5. Csehszlovákia. 6. Svájc. 7. Jugoszlávia. 8. Franciaország.

Uj világrekord a 400 m női gyorsúszásban. Kopenhágából jelentik: Rajnhild Iverger dán úszó bajnoknő szenzációs formában egyre jobb eredményeket uszik. Pénteken a holland Den Ouden 400 méteres gyorsúszó rekordját javította meg. Az új világrekord: 5 p. 14.2 mp. A régi világrekord: Den Ouden holland 5 p. 16 mp.

A Venus labdarugócsapata ma Bucurestiben barátságos mérkőzést játszik az Unirea Tricolor együttesével. A Venus tegnap a Bucuresti Telefon Club labdarugócsapatával játszott edzőmérkőzést, amelyet 5:2 (3:1) arányban győzött le.

Schäffer véglegesen profi. Bécsből jelentik: Schäffer táviratot intézett egyesületéhez, amely világszágot vet a hétszeres világ bajnok profiválásának közvetlen indító okaira. (Hogy profivá akart lenni, az már régen nyílt titok volt... Szerk.) Schäffer táviratilag bejelentette egyeténnek, hogy amerikai turájával kapcsolatban Ulrich Salchow, a Nemzetközi Korcsolyázó Szövetség elnöke közölte az amerikai szövetséggel, hogy Schäffer bemutatását csak akkor engedélyezze, ha az amerikaiak az osztrák szövetségnek 5000, a nemzetközi szövetségnek pedig 2500 dollárt fizetnek. Schäffer erre úgy döntött, hogy akkor már inkább a saját zsebébe javára bemutatkozik.

Önműködő vízvezeték

készít villamos árammal magánházakba, gazdaságokba, üzemeknek MARKO mérnök CLUJ, Calea Regele Ferdinand 43. Telefon: 453.

SZÍNHÁZ-FILM

Mainardi hangversenyének nagy műsora

Hétfőn este nagy zenei esemény színhelye lesz az Opera. Enrico Mainardi a világhíri csellóművész tartja egyetlen hangversenyét. Mainardi műsorát úgy válogatta össze, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíti. Műsorán többek között Wolff Ferrar Casta Susmann nyitánya, Boccherini és Dvorak nagy csellóversenyei, valamint Bach hat részből álló (Prelude, Allemande,

Courante, Sarabande, Bourré I. és II. és Gigue) versenyei szerepelnek. Mainardiról a február 10-iki budapesti hangversenyéről a legnagyobb elragadtatással számolnak be a magyar lapok, azt írva, hogy két év alatt eljutott oda, hogy egyenrangúként kell kezelni Casals Pabolival. A Mainardi hangversenyre jegyek korlátolt számban még kaphatók a főtéri kioszkban és az operában.

Szerdán este a Hercegi páholy előadásával kezdi meg újra előadásait színházunk

A budapesti Belvárosi Színházban több mint 100 előadást ért meg az Udvari páholy című operett, amelyet szerdán este mutat be társulatunk Hercegi páholy cím alatt. Oradeán, ahol a társulat e hét kedden mutatja be a kitünő operettet, egy a közönség, mint a sajtó a legmelegebb szeretettel fogadta az előadást. Alább adunk egy néhány szemelvényt az oradeai lapok kritikáiból:

„Az alkirály szerepében Kovács György megtalálta azt a hangot, amely a kitünő alakítást maradéktalanul teljessé tette és kedves, rokonszenves figurát kreált a krédóba is biztosan mozgó fiatal ember alakjából.” (Szabadság)

„Sándor Stefi álomkirálynője felejthetetlenül finom, szivbemarkoló és illúziókeltő. Ez a meszeszerűen öltözködő szőke színész nő halkságával és közvetlenségével

a legmegkapóbb a királyi kastélyban.

A Hercegi páholy Gróf László legtökéletesebb és legremekebb színpadi rendezése eddigi pályafutása alatt. Minden pillanatot a legnagyobb és legstilisusabb színpadi meglepetést hozza magával. Nem győzünk betelni a meglepetések sorozatával. Az uralkodóház díszletei, a nép villanyosa és a liget éjszakai forgása: élmény. Rajnai és Kudelász urak díszletei pazarok.” (Napló)

„Gróf László miniszterelnöke a legkiválóbb kabinetalakítás. Stefanidesz Ili a főudvarmesternőt kreálta sok bájjal. Wojticzky Elvira, Báza Éva és Felszeghy Mária mint udvarhölgyek, Fülöp Sándor, Nagy István és Deesy Jenő kisebb epizód szerepeikben járultak hozzá a „békebeli” forró” színházi est osztatlan premier sikeréhez.” (Szabadság)

HETI MŰSOR:

Szerdán, február 17-én este fél 9: Hercegi páholy. (J. M. Crawford, Emőd Tamás és Hans Lang Budapest Udvari páholy cím alatt több mint száz előadást megért ragyogó, új operettje. Fényes kiállításban. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Sándor Stefi, Stefanidesz Ili, Wojticzky, Báza, Felszeghy Mária, Kovács György, Gróf László, Fülöp Sándor, Deesy, Csengeri A. Premierbérlet 18.)

Csütörtök fél 9: Hercegi páholy. (Rendes bérlet.)

Péntek fél 9: Hercegi páholy. Szombat d. u. 3: Társasjáték. (Olcsó helyárakkal.) d. u. 6: Harangvirág. (Olcsó helyárakkal.)

este 9: A nagy ékszerész. (Karinthy Frigyes és Majoros István vígjátékának ősbemutatója. Rendező: Kádár Imre. Főszereplők: Fényes Alice, Harmath Jolán, Beness, Czoppán, Miklóssy, Lantos, Borovszky, Tompa, Csóka, Forgács. Premierbérlet 19. szám.)

Vasárnap d. u. 3: A mosoly országa. (Gari Gyula tenorista vendégfelléptével. Olcsó helyárakkal.) d. u. 6: A nagy ékszerész. este: Hercegi páholy.

Hétfő fél 9: A nagy ékszerész. (Rendes bérlet.)

Kedd fél 9: Hercegi páholy.

ROMÁN OPERA MŰSORA

Szombat, február 13 (matiné): Piros rózsák. Szombat, február 13 (este): Anna Mária Guglielmetti énekhangversenye.

Vasárnap, február 14 (matiné): Hoffmann meséi

Hétfő, február 15 (este): Enrico Mainardi csellóművész hangversenye.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

A csirkefogó. Danielle Darrieux (a Mayerling hősnője) és Henry Garat ragyogó kiállítása, csodás zenéjű, hangulatos slágere. A francia film remek újdonsága. Vasárnap délelőtt 11.20 órakor szenzációs matinéelőadás 7 és 12 lej helyárakkal: Eszkimó. Érdekes és izgalmas filmkülönlegesség. Műsor előtt a legjobb Fox világhírű.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

3 film egyszerre: I. Mulassunk reggelig. Stolz Hilda, Paul Hörbiger, Hermann Thimmig, Adel Sandrok, Leo Slezak. Román és magyar feliratokkal. II. Tolsztoj Leo regénye után: Feltámadás. Ana Sten, Fredrik March. III. Híradó. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9-kor. Hétfőtől: Csodaműsor! Mindkét film román és magyar feliratokkal. I. Az enyém vagy. Dráma. Elisabeta Bergner. II. Kis vezér. A csodagyermekkel: Sybil Jansona. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állásresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelígre levelet csak egy továbbiunk ha poróbbévez mellékelve van.

Művészleg képzett orgonistát, aki kórust is tud dirigálni 3000 lej fix fizetéssel és esetleges mellékkeresettel — azonnali belépésre kerestünk. Ajánlatokat „orgonista” jelígre a kiadóba kérünk.

Biztos jövedelemmel bíró kellemes, jó külsejű diplomás urinó férjhezmenne Clujon, biztos egzisztenciával rendelkező intelligens 50 év körüli uri emberhez. Levelet „Nyugodt megélhetés” jelígre a kiadóba.

Kiadó május 1-re a kórházak közelében egy jelenleg is orvosi rendelő, amely áll 2 parkettes szobából, víz- és földgázfűtés bevezetve. Esetleg összkomfortos lakással együtt. Targumures, Str. Sft. Gheorghe 6. József Emil.

Még 162 eredeti festményt minden elfogadható áron kiárusítunk. Képervezést mélyen lezállított árban végzünk: „PAX” Cluj, Cal. Victoriei 6.

Keresek két 9 éves gyermekeimhez jó bizonyítványú, zsidó vallású románul beszélő Freuleint, Weisz Elek Targumures.

Műhelyhelyiséget keresek 100—150 m. „Kisüzem” jelígre a kiadóba.

Elsőemeleti kétszobás komfortos lakás március 1-re kiadó. C. Reg. Ferdinand 23.

Hájt, Moment, Háboker, Baderech kapható a Cartea zsidó könyvkereskedésben Bucuresti I. Calea Vacaresti 46. Kérjen ingyen katalógust.

Mit ír a világ egyik legkomolyabb orvosi folyóirata a Gastro D. kiváló gyógyhatásáról

A „Medizinische Wochenschrift” világhíri bécsi orvosi folyóirat 1935. évfolyamának 6. számában hosszas értekezés számol be azokról a rendkívüli eredményekről, amelyeket a ma már világhírűvé vált új amerikai gyógyszerrel, a Gastro D.-vel végzett kísérletek alkalmával, a Pelikangasse 4. szám alatti Childis Spitalban (mely tulajdonképpen a Rockefeller alapítvány bécsi rákkutató intézete) elérték. A szóbanforgó cikk közlése szerint ebben a világhíri intézetben állapították meg a Gastro D. kiváló gyógyhatását gyomor-, máj-, epe- és vesebajoknál is. A kísérletező orvosok beszámolója szerint a Gastro D. rendkívüli hatásának titka abban rejlik, hogy olyan anyagot tartalmaz, amely az egész vegetatív idegrendszerre a legkiválóbb hatással van és az egész emberi organizmust szabályozza.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárán és drogériájában vagy postán megrendelhető 130.— lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárán, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Jólfőző zsidó szakácsné kerestetik. Jelentkezés: Calea Traian 38. sz.

50 éves metsző, gye:mektelen sochet ubodek és mohel, szerény igényű, neológ hitközségnél állás keres. Vidékre is megy. Cim a kiadóban.

Kis- és nagy munkás órásségéd állandó alkalmazást nyer. Aranyműves javításokhoz értők előnyben. Szombaton zárva. Drummer Albert Hateg.

Egyszoba konyha fürdőszobás lakást keres gyermektelen házaspár. Cimet a kiadóba.

Aki jóbevélt legújabb rendszerű levélbeli könyvviteli kurzuson részt óhajt venni és az egyszerű, valamint a mindenütt bevezetett kettős könyvvezetést elsajátítani kívánja, minden előképzetség nélkül is szakképzett mérlegképes könyvelővé képezheti ki magát. A kurzus, mely 24 oktatási levélből áll, kivánsága 8 vagy 12 hónapig tart és az utolsó levél által megjejtendő vizsgával végződik, míg a kiképzés kétszer, illetve háromszor havonta megjelenő román, magyar és németnyelvű levelek útján tetszészerinti nyelven történik. Résztvételi díj 1200 lej, mely összeg 100 vagy 150 lejés havi részletekben minden 2, illetve 3 levél vétele után fizetendő. Résztvenni óhajtok forduljanak „Reich (F. jelige) Oradea, Str. Carol Rimler 17. címre.”

Gőzfűtéses szobák szigoruan kóser ellátással Budapest, Andrássy ut 21. III. 7, Dr. Demeternél kaphatók.

Dirigenciával rendelkező izraelita gyógyszerésznőt 35 évig házastársul keresek, kinek nevére gyógyszerárát berendezek és engedélyt szerzek. Részletes referenciákat „Afifa” jelígre kiadóhivatalba kérek.

Fiatl fogorvos rendelővel bíró társat keres. Részletes ajánlatokat „csak komoly jelentkezők” jelígre a kiadóba.

4 szoba, konyha komfortos második emeleti lakás május 1-re kiadó. Cal. Reg. Ferdinand 76.

Fiatl, szerényigényű segédleány (segéd), feltétlen román nyelvtudással rövidáru és férfdívat üzletbe felvétetik. Ajánlatokat eddigi működés és fizetési igény megjelöléssel „Rövidáru” jelígre a kiadóban.

26 éves intelligens, kellemes külsejű leány megismerkedne házasság céljából oly intelligens uriemberrel, kinek biztos pozíciója van. Jól bevezetett iparművészeti szalonnal és 100.000 lej hozománnyal rendelkezem. Válaszokat e lap kiadóban kérek „Dolgozó nő” jelígre.

Kiadók 1—2 szobás és garson lakások, modern, belvárosi, új emeletes házban május elsejére. Értekezni: dr. Kertész Miklós ügyvéd Str. Berde 2.

Kiadó március elsejére 3 szoba, konyha, fürdőszoba és mellékhelyiségekből álló parkettes lakás Str. Rudeanu 22. Felvilágosításért 1—3 óra között, dr. Ciomac, Regele Ferdinand 98.

Gyárvalalalnál alkalmazást kaphat a helyi piacon mint eladó és inkasszáns, aki a rövidáru és drogéria szakmában be van vezetve. Ajánlatok „Garanciaképes M. A.” jelígre a kiadóba kértetnek.

Yik leg-
olyóirata
gyógy-

hrift" világhírű
volyamának 6.
számol be azok-
ól, amelyek a
merikai gyógy-
zett kísérletek
4. szám alatti
ajdonképpen a
rákkutató inté-
ő cikk közlése
tételben állapí-
táló gyógyhatá-
vesebajoknál is.
olója szerint a
ak titka abban
artalmaz, amely
erre a legkítü-
sz emberi orga-

szág minden
riájában vagy
— lej utánvét
rtárában, Bucu-

erestetik. Je-
z.

ktelen sochet
gényű, neológ
kékre is megy.

segéd állandó
es javításokhoz
árva. Drummer

ás lakást ke-
met a kiadóba.

őszéri levélbeli
őhajt venni és
leniütt beveze-
ajátítani kíván-
ül is szakkép-
képezheti ki
ktatási levélből
apig tart és az
vizsgálva vég-
illetve három-
n, magyar és
tetszésszerinti
díj 1200 lej,
es havi részle-
vetele után
k forduljanak
tr. Carol Rim-

an kóser ellá-
ut 21. III. 7.

aelita gyógy-
keresek, ki-
erendezek és
referenciákat
a kérek.

bíró társat ke-
csak komoly
a.

rtos második
dó. Cal. Reg.

deány (segéd),
rövidáru és
ajánlatokat ed-
y megjelöléssel
an.

é kilsejű leány
ból oly inter-
tos pozíciója
észeti szalón-
rendelkezem
kérek „Dolgozó

son lakások,
es házban má-
Kertész Miklóe

zoba, konyha,
ból álló par-
Felvilágosi-
Ciomac, Re-

kaphat a he-
asszáns, aki a
an be van ve-
es M. A." jel-

(26)

LOBAGOLA

EGY NÉGER ZSIDÓ ÖNÉLETRAJZA

XXIV. FEJEZET

VAL UTAZÁS

Egy karaván. A vezetőnk. Felfelé a Weme folyón. A gyilkos viziló. A folyó szellemei. Függőágyban. Egy teherhordó meséje.

A part emberekkel élénkült meg és sokan körém gyűltek. Volt közöttük néhány fehér-ruhás fehér ember is: francia vámhivatalnokok. Nem beszéltek angolul, amin nagyon csodálkoztam. Azon nem csodálkoztam, hogy a többi ember, aki ott volt, nem tudott angolul, mert az mind fekete volt, de sehogy se tudtam megérteni, hogy egy fehér ember ne beszéljen angolul.

Ertésemre adták, hogy ki kell nyitni bőrdíjemet és a ládát, mert meg akarják vizsgálni, hogy mi van benne. Hirtelen dühre gerjedtem, mert minden holmim csak ugy csöpögött a viztől. Mindenki nevetett vad dühömmön, amellyel előcbájtam holmijaimat, hogy rendben van és véget vetettek a kellemetlen foglalatosságoknak.

Most minden igyekeztem arra irányult, hogy megtaláljam azt a dahomeyi benszülöt-öt, akivel hazafelé való előző utamon találkoztam, de senki sem tudott róla, senki sem ismerte. Ugyanígy senki sem ismert engem. Csak álltak és bámultak rám. Ott kellett hagyni a parton poggyászatot és öt mérföldnyire begyalogolva, elértem Whydah városát. Ez aránylag könnyű ut volt, összehasonlítva azzal, amely most várt rám.

Amikor Whydahba értem, ott megtaláltam a hajóúgyneket: G. Goedelt. Ő tudomra adta, hogy őt fontot küldtek oda nekem, de két fontot és tíz sillinget fizetnem kell valamiért, hogy mié, azt nem tudom. Természetesen, bele kellett nyugodnom. A pénzt német márkában adta ide. És így a beváltáson újabb tíz sillinget vesztettem. Hiába kértem az ügyükköt, hogy kerítsen valakit, aki poggyászatot felhozza Whydahba. Még szállást sem adott éjszakára a házában.

Sokáig kóboroltam mindenfelé, mindenüvé bekukkantottam, hogy helyet találjak magamnak és így végre egy angol kereskedelmi társaság raktárára akadtam. A cég neve „John Walkden and Son, of Manchester, England” volt. Amennyire tölem tellett, elmeséltem megpróbáltatásomat a cég ügynökének. Igazi gentleman volt, amilyen a valódi angol lenni szokott. Rögtön intézkedett, hogy benszülött munkások induljanak a partra és elhozta minden poggyászatot a cég raktárába. Megígérte, hogy mindent felnyit és gondja lesz rá, hogy a benszülött szolgák minden holmimat kiszáritsák a napon. Legtöbb holmim megromlott a sós viztől, de könnyű volt kiszáritani, mert a nap nagyon melegen sütt Dahomey partján.

Az angol vacsorát adott és étkezés után mellém ült, mindenfelét kérdezett tőlem és én tört angolsággal felelgettem kérdéseire. Ugyúgyis, történetesen sokat mulatott és nagyon érdekelt, hogy kerültem el először Afrikából. Ugy vélte, hogy nem lesz tanácsos ugyanazon az uton hazamennem, amelyen eljöttem otthonról. Lehetetlen volt, hogy vezetőt találjon számomra, annyira félték a beljebb lakó népek kegyetlenségétől a partvidék lakói. Tudták, hogy ha közülük csak egyet is elfognak, a legnagyobb kegyetlenséggel bántanak el velük. Ezért a partlakók nem is mernek az őserdők lakóinak közelébe menni.

En tudtam ezt, mert élénken élt emlékezetemben az, hogy mi történt kísértelemmel előbbi utamon. Az ügynök azt ajánlotta hát, hogy csónakom menjek Porto Novóba és igyekezzem ott vezetőre szert tenni.

Másnap elindultam Whydahból, hogy egészen más uton érkezzek Porto Novón át a Szahara sivatag szomszédságában levő messzsi falumba. Amikor Porto Novóba értem, ott egy portugál néger családdal ismerkedtem meg és összebarátkoztam vele. Felajánlották vendégszeretetüket és végül is egy karavánt szerveztek számomra, hogy azzal induljak majd el. De ez egy hónapig is eltartott, mert nehéz munka volt elég benszülöttet rábeszélni, hogy engem elkísérjen.

Ha a benszülött dahomeyiek tudták volna, hogy annak a népnek a fia vagyok, amelyhez kísérem engem, ugy csak kis tá-

volságra kísérték volna az őserdőbe és csak azért, hogy ott meggyilkoljanak, mert éppen gyűlöltek a népet, mint ahogy az én népem gyűlölte őket. Eddig minden háboruban legyőztük őket, noha abban is utánoztak bennünket, hogy asszonyokkal is harcoltak ellenünk. De nagy különbség volt az ő és a mi amazonjaink között. Az ő asszonyaik pohosak és kővérek voltak, míg a mieink acélosak, kemények és erősek voltak. Ha egy-egy harcosukat elfogtuk, az bizony mindig pórujlárt.

A portugál néger család mint egy más országból való angol alattvalót mutatott be engem, aki csak angolul beszél. Más nyelven nem tud. Azt mondták azoknak az embereknek, akiket vezetőül szerződtek, hogy angol gazdám valami üzleti ügyét kell elintéznem, azért utazom. De így is egy hónapba került, amíg tizenegy emberre akadunk, aki elhítte ezt a mesét. Ennyi embert szerződtek ugyanis, hogy kísérjen el engem. Kilenc teherhordót és két vezetőt. Az egyik vezető kruman volt, a másik dahomeyi harcos. A többi nem sokat számított, mert minden a vezetőtől függött. A portugál néger családnak szavamat adtam, hogy hazámba érve, megvédem ezeket az embereket és gondom lesz rá, hogy minden baj nélkül megkezdhesék hazafelé vivő utjukat. Porto Novótól az én házam vagy hétszáz mérföld hosszú ut, hatvan-hatvanöt napig is eltarthat és harminc angol sillingembe került.

Elindultunk és a kilenc teherhordó fetyálta vitt engem és a poggyászatot. Bár a poggyászatom rossz állapotban volt, mégis ragaszkodtam minden darabjához. A portugál néger család még egy függőágygal és moskítóhálósával is megajándékozott. Éjszaka indultunk el és csónakon a Weme folyón egészen Biagráig, valahogy így hívták azt a helyet. Innen aztán az őserdőn át vezetett az út.

A folyó is veszedelmes volt, annyi volt benne a krokodillus és viziló. Egy emberünket megölte a viziló, de saját hibájából történt ez. A társaság legelőkelőbb, legegészségesebb embere volt. Miután utrakeltünk, aznap éjszaka a szegény fickó halászni akart és hiába figyelmeztették társai, azt mondta, hogy ő nagyon jól ismeri a dörgést. A vezetők nem sokat törődtek azzal, hogy mit csinál. En pedig nem értettem, hogy miről vitatkoznak. Csak annyit tudtam, hogy halat akarnak fogni vacsorára, mert annyit értettem nyelvükből, hogy azt mondják: „a-wa” ami halat jelent.

Éjszakára a folyótól kissé beljebb vonultunk az őserdőbe, minden emberünknel egy fáklya volt, hogy a tűz megvédjen bennünket. A szegény fickó magával vitte fáklyáját, csónakba ült és a folyam közepére evezett. Ott áthajolt a csónak oldalán egy kis kézhálósával és halra lesett. A vizilóval mindig vonzza a fény, különösen a vizen. Szegény emberem annyira elmerült abban az igyekvésében, hogy néhány halat fogjon, hogy észre sem vette a hatalmas fenevad loccsanását a vízben. A viziló egyenesen a fáklyafénynek tartott, felfordította a csónakot és a fickót a vízbe dobta.

Mindnyájan halottuk ordítását és a rettenetes hang ereimben megfagyasztotta a vért. A folyó partjához rohantunk. Még láttuk a vizilóval, amint a folyó másik partjára törtet, jól hallottuk, hogyan rogotgatja szegény szerencsétlen teherhordó társunk csontjait. Jaj, micsoda jejtetés, nyöszörgés!

Azt lehetett volna hinni, hogy a többi teherhordó egyenesen nekem esik, hogy megöjjenek, vagy fogukkal szétépjenek. Ugyanilyen veszedelem fenyegette a vezetőket is. Milyen nehéz mesterség volt, talán életben a legnehezebb, rávenni ezeket az embereket, hogy megforduljanak és ne hagyjanak bennünket az őserdőben. Ha ezt cselekedték volna, akkor a két vezetővel egyedül maradtam volna aznap éjszaka. Az egyik vezető elég gyorseszű volt, hirtelen feltalálta

magát, a folyópartra rohant és tönkretette a másik csónakot, nehogy a teherhordók az éjszaka folyamán azon elosonjanak. Mert ez volt a tervek. Egyik emberük éjszaka rohanást szaladt a tűzhöz és azzal a kiáltással ébresztett fel bennünket, hogy valaki elvitte a másik csónakot. Nehéz lett volna megértetni vele, hogy az egyik vezető furta meg a csónakot, hogy elsüllyedjen.

A vezetők csodálatos történetet találtak ki a folyóról és annak a helynek a gonosz szellemeiről, ahol mi voltunk. Szegény emberek egészen libabőrösek lettek tőle és majdnem megváltoztatták a színüket. Ha nem lettem volna magam is olyan „civilizált”, mint amilyen voltam, bizony, az én színem is megváltozott volna, a vezetők olyan történetekkel álltak elő, hogy rémületbe ejtsék a teherhordókat. Hogy a vezetők valóban kitalálták meséjüket, vagy maguk is hittek benne, azt nem tudom biztosan, de annyi

Mint egy vasabroncs

a mell körül

így érzi a légzésnél az érlelmesesedésben szenvedő. A szédülési esetek, fülzúgások, stb. mellett a légzési nehézségek a 40 éven felüli kornál már az érlelmesesedés jelenlétét is jelentik.

Az egyetlen gyógyszer, amely ezen betegség összes symptomáira erősen hatással van a Dr. Mladějowsky-féle Sklerolsyrup.

Sklerolsyrup oldja a vérerekben a mérsavasat.

Ilyen módon a vérkeringés újra normális lesz, a szív nyugodtan tovább dolgozhat és sorjában eltűnnek az érlelmesesedés minden symptomái.

Diabetikusok Sklerolsyrup „D”-t vesznek, mely cukor nélkül készült. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

bizonyos, hogy megmentették a helyzetet. Es ahelyett, hogy tovább aludtunk volna, a vezetők úgy rendelkeztek, hogy beljebb nyomuljunk az őserdőbe, mind messzebb a folyótól.

— Nem tudjátok — mondta az egyik vezető, amikor már minden elcsendesedett és megnyugodott —, hogy a folyó egy sereg kigyót vet ki magából? A kigyóknak zöld a szemük és amikor lábatokat nedvesre mossza a folyó, ezek a kigyók csápjaikkal körülögnak benneteket és csápjaikat olyan messzire tudják kinyújtani, amilyenre csak akarják. Odahuzzak titeket magukhoz és irgalmatlanul felfalnak. Ki tudja, talán most is egy ilyen csáp kuszik felétek, hogy körülöngja a nyakatokat és magával rántson... Ki tudja?

Es a rémületet növelte még az, hogy ugyanakkor egy fa ága lehajolva az egyik teherhordó fejéhez ért. Nagy éj! Milyet ordított és milyet ugrott az a fickó! Azt gondolta, hogy egy csáp, az egyik kigyó kinyúl csápja, amely magához akarja rántani.

Nem vártunk egy pillanatig sem, felkerekedtünk és nekiindultunk az őserdőnek. Másnap éjszakáig meg sem álltunk. Bizony, fáradtságos, hosszú idő volt ez, élelem nélkül és csak néha-néha megállva egy kis vizért. Máskor a teherhordók minden két-három órában pihenőt akartak tartani, de most csak mentek, mentek, még csak enni se akartak.

Egész idő alatt a függőágyban vittem magam, mert ha nem így történnék, ez demoralizálja a teherhordókat és annak a veszélynek tesz ki, hogy magamra hagynak. A ben-

szülöttek között a gyengeség gyengeséget jelent. Így vittem magam és hallgattam őket, de ahhoz nem volt elég merszem, hogy én is beszédbe elegyedjem velük, vagy hogy csak tetszésemet is kifejezzem. Nem volt könnyű feladat megérteni őket, mert nyelvük más volt, mint az enyém és túl gyorsan beszéltek ahhoz, hogy kivegyem szavaik értelmét.

Izgatottságában mindegyik mennél háborzongatóbb történetet akart elmesélni, amely vagy vele esett meg, vagy pedig valami ismerősétől hallotta. Persze, egyik történetem sem volt igaz, de éppen olyan háborzongató volt, mintha igaz lett volna.

Ugy ahogy tudom, elmondok egy történetet, amelyet egy pihenő alkalmával az egyik teherhordó elmesélt.

Miért eszünk helat?

Abban az időben, amikor még nem voltak folyók és a tengerek uralkodtak a világon, élt egy asszony, akit Arifának hívtak. Az ura elhagyta, mert nem szült neki gyermeket. Azt mindnyájan tudjátok, hogy asszony gyermek nélkül olyan, mint az elefánt ormány nélkül. Ez az asszony — azt mondják — összeállott az őserdő valamennyi vadjával, hogy megtermékenyüljön, de nem sikerült anyává lennie. Es Husni őt jól ismerte.

(Hogy ki volt Husni, azt nem tudom, de azt hiszem, hogy egy nagy mesemondó lehetett, akinek a szavaiban a benszülöttek kételkedni se mertek. Husni felemlítése amolyan esküforma volt, amely megerősítette, hogy a mesemondó igazat beszél.)

Husni jól ismerte! Még ő maga is megpróbálkozott, hogy felszabadítsa az asszonyt a boszorkányok átkától és azt mindnyájan tudjátok, hogy mi mindent tehet Husni egy asszonnyal. Csak rájuk néz és az asszonyok bármás ikreket szülnék. Es még Husni sem ment semmire ezzel az asszonnyal, neki sem sikerült az öreg nőt anyává tenni.

Egy éjszaka, mialatt az asszony a parton feküdt és aludni akart, miután mindent elkövetett, hogy gyermeket kapjon, álomba szunnyadt. Míg aludt, csodálatos szörnyeteg emelkedett ki a tenger vízből, mert a tenger mindentudó és minden titkok ismerője. Ez a szörny a parton Arifa mellé csuszott. Olyan volt a szörny, mint egy elefánt, csak-hogy farka volt a lába helyén. Lefeküdt az asszony mellé és azután otthagya. Mikor az asszony reggel felébredt, tudta, hogy gyermeket fog szülni. Mindenki csodálkozott, amikor visszatért régi otthonába. Férje ünnepi lakomát csapott felesége tiszteletére és minden ismerőse nagy örömmel fogadta. Az újdonságot tam-tam hirdette mindenfelé és arifa tiszteletére áldozatokat mutattak be a fétis isteneknek.

Mielőtt elérkezett az idő, hogy gyermekét megszüljje, Arifa nagyon furcsán viselkedett. Jajgatva és nyögve kiment falujából. De nem igen törődtek szomorúságával, mert ilyen állapotban minden asszony siránkozik.

Egy reggel, amikor az asszonynép összegyűlt, hogy fűzőshez vizet hordjon, egy lány rohant a faluba és kiáltotta: Arifa halat szült! Mindenki nevetett és egy asszony így szólt: Gyermek, ne beszélj ostobaságot, hiszen egy hal nem lehet férj. Hogy szülhetne halat gyermek helyett? Es a közelben nincs is víz, a hal pedig csak a vízben él.

De kíváncsiságból az egész falu odarohant, ahol Arifa feküdt és látták, hogy Arifa vizet önt egy gödörbe. Amikor megkérdezték tőle, hogy mit csinál, az asszony így felelt: Gyermekemnek otthont adok. Es egy pálmalevélre mutatott, amelyen egész sereg kis élő hal dobálódzott és nyüzsgött.

Az emberek megjedtek és visszafutottak a faluba és elmesélték Arifa urának, hogy mi történt. A férj is odasietett, hogy saját szemével győződjék meg róla és nyomában volt az egész falu. De nem tudták egészen megközelíteni, mert a gödör már nagyon mély lett és az embereknek meg kellett állni. Legnagyobb meglepetésükre Arifa a víz közepén állott és így szólt hozzájuk: Ezen-ül és lesz gyermekeim otthona. Jaj annak, aki megzavarja őket.

Es ez az oka annak, hogy édesvízi folyóink vannak, amelyekben olyan szörnyetek tan-nyáznak, mint a krokodilusok, vizilovak és kigyók. Örizkedjétek a folyóktól! Asszony műve volt, hogy hal került a folyóba. Ezért titokzatosan mély a víz, mint amilyen az asszony természetén is. Es azért jó étel a hal, mert benne megszete az asszony esze, minden teremtmény legnagyobb ravaszága!

Persze, nem hittem el ezt a nevetséges történetet, de mulattattott, hogy milyen ostoba arccal hallgatták ezek a gyermekező emberek. A történet eltérte figyelmemet a valódi veszedelmektől. Azt hiszem, arra való ezek a mesék, hogy az emberek elfelejtsék a veszedelmet.

WIZO Az zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

Hogyan szervezzük meg a Yung-Wizot

A timisoarei Hadassza példája

Mindannyian tisztában vagyunk azzal, hogy hogy milyen hatalmas és nehezen megoldható problémája a Wizo világszervezetnek a Jung Wizo kérdés. Nehéz a mai világban olyan cionista ifjúsági szervezetet fenntartani, amely nem hachszarátja tagjait. A Jung Wizo, mint pártonfelüli szervezet, azt sem engedheti meg magának, hogy kollektív lecsatlakozzék valamelyik chalucevéló szervezethez. Bármilyen neutrális legyen is a politikai felfogása ennek az ifjúsági szervezetnek, ha a Jung Wizo lecsatlakozik ahhoz, annak a pártpolitikája feltétlenül kihatással volna a Wizora, amely ilyenformán veszítene legnagyobb erősségéből és ez a pártonfelülisége.

A mai zsidó leányok bizonyos rétege mégis szükségét érzi annak, hogy a cionizmus zászlaja alá gyülekezzenek. Eltekintve attól, hogy a Wizonak utánpótlásra van szüksége. Ezért próbálkozunk már évek óta azzal, hogyan szervezzük be Transzilvániában sikeresen a Jung Wizo csoportokat. Itt most csak arra kívánok szorítkozni, hogy regisztráljam a timisoarei Hadassza leánycsoport próbálkozásait és eredményeit. Remélem, hogy a többi városok csoportjai le fognak tudni szülni ebből valamilyen eredményt.

A Hadassza egy évvel ezelőtt alakult meg és meg kell említenem, hogy nem azzal a szándékkal, hogy cionista szervezet legyen belőle, sőt nekünk alapító tagoknak jóformán sejtelmünk nem volt arról, hogy mi is voltaképpen a cionista munka. Főcélunk eleinte az volt, hogy a zsidó kultúrával ismeressük meg tagjainkat. Megalakulásakor a Hadassza csak nyolc tagja volt, egy évi cionista működése óta azonban a tagok száma 47-re emelkedett és állandó növekedést mutat.

Kezdetül fogva nagy súlyt fektettünk arra, hogy a lányok közt testvériség uralkodjon és éppen ezért nem vettük át azt a régi megszokott szisztémát, hogy tisztségeket osszunk ki, hanem igyekeztünk mindenkit bevonnunk a közös munkába. A szervezeti ügyek vezetését eszerint öttagú bizottság látja el, melyet minden év őszén titkos szavazással a tagok választanak meg. Ennek a vezetőségnek a feladata a kulturaprogramot kidolgozni és arról gondoskodni, hogy a tagok is bekapcsolódjanak és aktív részt vegyenek a produktív munkában. A vezetőség intézi a csoport adminisztratív ügyeit, azonban határozatokat a tagok hozzájárulása nélkül nem hozhat. Mindig csak pozíciókkal állhat elő, amelyeket a tagok jóváhagyása nélkül nem valósíthat meg.

A Hadassza hetenként egyszer, szerdán este tart rendszeres összejövetelt a Zsidó Kulturóthonban. Ezeket a gyűléseket revü nyitja meg, ezt előadások követik, melyeknek célja a zsidó kultúra és a cionista tanok terjesztése. Az előadásokat rendszerint tagok tartják és csak egyes alkalmakkor meghívott vendégek.

Az elmúlt félévben a következő terveinket valósítottuk meg: létesítettünk egy héber kurzust, egy sportszakosztályt, azonkívül bevezettük a vasárnapi teadélutánokat, amelyek kitűnően beváltak. Ezenkívül különböző cionista munkákban vettünk részt, így a jizkor akcióban, KKL perselyűritésben, bicaron akcióban, melyhez nagyobb összeggel járultunk hozzá.

Terveink a jövő évre: zeneestélyek rendezése, melyeknek műsorán zsidó zeneszerzők művei fognak szerepelni, különböző tanfolyamok, (háztartási és nyelvkurzusok stb.)

Wizo-drive Oradeán. Az oradeai Wizo január hónapot és február elejét a Wizo-drive-nak szentelte. Kulturáloadásokat, taggyűlést és jói sikeit tombola-estélyt rendezett a csoport a Wizo-drive szolgálatában. A vilgalmi elnökök, Farkas Jenőné és Heller Józsefné a Dr. Markovits Ignáznén elnöknő közreműködésével február 3-án az Ujságíró Klubban úgy anyagilag, mint erkölcsileg szépen sikerült estélyt rendeztek. Február 24-én nagyszabású purim-estélyt rendez az oradeai Wizo, mely iránt máris nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Minden rendezvényünk tiszta jövedelme részben Palesztina-építő, részben kulturális cé-

lokot szolgál. Palesztina-célokat szolgáló hozzájárulásunk természetesen a Wizo központtal szemben vállalt budget keretébe tartozik, ugyszintén fizetjük a szervezeti hozzájárulást is.

Azt hiszem, ilyen körülmények között nem volna nehéz egy városban sem, ahol még nincs Jung Wizo mozgalom, vagy ahol már megvan, de nem mutat kielégítő fejlődést, leánycsoportot megszervezni. Mellőzni kell a politikai vitákat és felesleges a különböző

J. L. KATZENELSOHN:

A kakuk és a fecske

(Mese)

Beköszöntött a tavasz teljes pompájában és vele együtt különböző dalos madarak tarka és nagy serege. Hangos lett az erdő és megtelt vígsággal, étellel és munkakedvvel. Mert az erdő szárnys lakói nemcsak a dalnak élnek, hanem a munkának is. Dolgoznak és gondoskodnak utódaik jövőjéről. Serényen építgetik fészkeiket, melyek fiókáik otthona lesz, melyekben megtanulják őseik szép dalait, nótáit.

A madarak zajos életétől egyedül a kakuk tartotta magát távol és a fák egyikén állva, bánatosan, panaszosan siránkozott: ku-ku-ku-ku...

— Kakuk testvérem — szót a fecske — miért szomorkodsz egyedül te mi közöttünk, miért siránkolsz? Hát a te ajkad nem nyílik dalra, te nem gyönyörködöl úgy, mint én a pompázó természetben?

— Óh — felelt a kakuk —, hogyne busulnék, hogyne siránkóznék, hiszen csupa kóborlás, csupa bolyongás az életem és madártestvéreim mind fészeknélkülinek csufolnak, gunyolnak. Azt hiszed tán, testvérem, hogy ilyen volt az én fajtám ősidőktől fogva? Oh nem! Sok évvel ezelőtt áldott emléki őseimnek is volt szép fészkek ott a tölgyfa tetején, de bekövetkeztek a tél zord napjai — őseim elvándoroltak, ahová a szél vitte őket... Északi vihar pusztította el fészkeiket és aztán jött a holló és elfoglalta az ősi otthonát. Azóta állandóan bolyongok és ahányszor az ősi szent fészkek felé tekintek, mindannyiszor feljajdul bennem a szívem és felzokog a lel-

A sivatag zsidói

A Szahara északi szegélyén néhány ezer zsidó barlanglakó él. A homoksvatag közepén, két napi utazásra a tuniszi tengerparttól, keletnyugati irányban, többszáz kilométer hosszúságban hosszú hegyláncok húzódnak. Nyolcszáz méterig emelkedő meredek sziklapiramisok vad külsőt kölcsönöznek ennek a hegyláncnak. Oldalain magányos karavánutak vonulnak a homoktenger szélétől a távoli termékeny Szudánba, a trópusok vidékére. Alig egy órányira a tengerparttól megszűnik minden fa és csak 30-50 kilométernyi távolságban, ahol a forrásvíz a föld felületét elérte, akad a nedves területen egy-egy szegényes oázis pálmákkal és füvel, ahol néhány berber család talál szűkös megélhetést.

A hegyláncok, melyek a parttól egy napi vándorlásra a déli horizonton kísértetiesen hatnak, a maguk kopárságában még kevesebb megélhetést ígérnek az emberek, mint a lábuknál elterülő sivatag. És mégis: magasan, a látszólag megközelíthetetlen, meredek, kopár csúcs körül egész sereg emberi lakóhely van, 2000 lakosig kiterjedt falvakban és telepeken. Egyik-másik ilyen településen csak közvetlen közelről különböztethető meg a falak, melyek ugyanaból a viharvert szürkevörös kőből vannak mint maga a szikla. Egyes kiszögelléseken trónoló sas-fészkek, mint a szakadékokra odaragasztott fecskefészkek, alig tűnnek el hasonló színű környezetből, de ezek felemelkednek a talaj fölé és így a nap, a szabad levegő hozzájuk férközik.

A legtöbb telepítés azonban egyáltalában

elnöki, titkári és egyéb hangzatos címek osztogatása. Dolgozni, sőt eredményesen dolgozni lehet e nélkül is.

Szoktassuk hozzá tagjainkat, hogy teljes számban vegyenek részt a munkában és tisztségek helyett feladatokat osszunk ki rájuk. Szokjon hozzá az egész fiatal generáció és szokjanak hozzá a félénkebbek is ahhoz, hogy a nyilvánosság előtt beszéljenek. Igyekezzünk a szociális különbségeket eltitelni, uralkodjon az összejöveteleken közvetlen, baráti légkör. Elvbarátok és testvérek vagyunk mindannyian. Tanulni, fejlődni, dolgozni akarunk — ez legyen a motó. A Jung Wizo fontosságát nem kell külön hangsúlyozni, amellet, hogy megszoktatja tagjait a szociális együttműködésre és cionista munkára, kitűnő iskola a Wizoiban való későbbi, eredményes munkálkodásra.

kem: ku-ku-ku-ku...

— Elvesztették már más madarak is fészkeiket viharos napokban, de vihar multával hamarosan új fészket raktak maguknak. Építs hát magadnak te is új fészket. Nincs tán elég fája az erdőnek, vagy nem találsz benne a fészkeidhez való anyagot? Oh te tunyakezl, siránkozás helyett inkább láss hozzá az új fészkek építéséhez!

— Új fészket! Minek az nekem, hisz van már fészkeim ott a tölgyfa tetején!

Dehát ott most a holló fészkel és nem enged téged volt fészkeidhez. Oh te tunya és mit csinálsz majd akkor, ha megjön az idő, hogy családod alapíts? Hová rakod majd tojásaidat, hová rejted fiókáidat? Légy hát okos és építs magadnak mielőbb új fészket!

— Nem! Nem, az én szent fészkeimről nem mondom le, nem cserélem azt fel mással, soha, soha! — így felelt a kakuk és tovább siránkozott: ku-ku-ku-ku.

A fecske megcsóválta fejét és tovarepült. Mikor aztán ideje jött, hogy a kakuk családot alapítson, minden nap más-más madár fészkebe lopódzott és így rakta le tojásait. Ó maga nem melengette, nem költögette ki őket és a kikelt fiókák épp olyan nyomorultak és elhagyottak voltak, mint az anyjuk. Idegenek voltak az őket kikötő madaraknak és idegeneknek érezte őket saját szülő anyjuk is. És olyankor, mikor a kakuk fiókáit, árváit messziről nézi, felzokog a lelke és panaszosan siránkodik: ku-ku-ku-ku...

nem látható. Az emberek ugyanis, akik itt laknak a földbe ásták be magukat, mint a vakondok. Gabes oázisából meglátogattam Matmata barlanglakóit. A sivatagi hegyesbe meredek szakadékokon lassan felfelé csavarodva visz az út. Néhány karaván jön szembe tevehátan, melyek a drága ivóvizért nyargalnak le Gabesbe. Mert a Djebel Demmer sivatagi hegyesében, vagy a Ksour hegyeiben egyedül a ciszternák vizére vannak utalva, melyek esőben szegény hónapokban elapadnak. Négyszáz méternyi út után vad tisztásra érünk, melyet kopár hegyek öveznek. A hold kráterei mutatnak ilyen képet a messzelátón keresztül.

Ezen a fensíkon kezdetben semmiből sem lehetne következtetni emberi lakóhelyekre. Csak a francia helyőrség számára emelt néhány ház tűnik elő a háttérből. De a földből egyszerre csak itt-ott előbújik egy ember, egy teve és a krátereszerű nyílásokból füstöt látunk felemelkedni. Az agyagos, lágy vörös talajban tíz méter átmérőjű és tíz méter mély lyukak vannak ásva, ezeknek a világitóudvaroknak a mélyén gyerekek játszadoznak, aprójószág és szárnyas tartózkodik. A világitó udvarba csak alaguton át juthatunk be, melynek bejáratát azonban csak a helybeliek ismerik.

Valóban bibliai szerszámokkal vannak ezek a barlangvárosok a puha talajból kiásva. A zsinagóga padjait is a talajból vágják ki, melyet köröskörül takarókkal fedtek be. A mennyezet csucsivben végződik. A frigszekrény előtt magas imazsúly van, melynek felső szélén, a termékenység szimbólumával, több ezüstös gránátalma ékeskedik. A zsidók legtöbbnyire szabók és aranymű-

vesek, ők készíttik a bennlakók részére ezüstből a lábperceket, karpereceket, fülbevalókat, melyeket asszonyok és gyermekek viselnek. A bibliai zsidó alakok típusa még sokkal kifejezőbb a Szahara déli oázisaiban, Uzabban, Algeria legérdekesebb centrumában. Még nomadizáló sivatagi zsidók, a Jehud el Djerid, is élnek a Szaharában. A városiak megvetően „bahucim”, „kintről való”-nak nevezik őket. Ezek a sivatagi zsidók híresek a bátorságukról. A zsidó vallásról csak egészen primitív tudat él bennük. Csak a zsidóság alapelemeiről, a mózesi törvényről, diaszpóráról és megváltásról érkezett hír hozzájuk. Még rablásra vonulnak és az imádkozáshoz is fegyverrel gyűlnek össze, a Talmudról nem tudnak semmit és primitív istenük neve: Szidra Mussza, Mózes az ur...

Utban az Odyszeusz-sziget, a lófogatok szigete felé, a mai Djerbában, Medenine fővárosában is találni zsidókat és berber-zsidókat, mindkét csoport felette primitív csolákásokban tanyázik.

Az Alliance iskolái lassanként európai szellemet visznek bele a sivatagi zsidók új nemzedékébe is...

(S. A.)

Az aradi Wizo irodalmi törvényszékét rendezett Raffy Ádám Máglya c. regénye felett. A külföldön is nagy feltűnést keltett munka az érdeklődés középpontjában áll és így érthető, ha szufolt terem halgatta végig a vitát. Hönigsberg Lóczy ismertette Giordano Bruno életregényét. A hőst és környezetét, a XVI. század túlfutott légkörét olyan hűen vetítette a hallgatók elé, hogy azok is érdeklődéssel tudták követni a tárgyalást, akik még nem olvasták a könyvet. Köves Böske képviselte a vádat. Nem volt könnyű megtalálni támadható pontjait annak a könyvnek, mely oly bátran szállt sikra a szellemi és lelkiismereti szabadságért. Melynek történelmi hűsége vitán felül áll és stílusának nemes verete, irójának átfogó tudása lefegyverzi az ellentételeket is. Az ügyész vádjai nem is Raffy ellen irányultak, hanem a regény hőse Giordano Bruno ellen, aki filozófiájának magas eszményiségét, etikájának nemességét nem tudta olyan eredménytelennel hirdetni, hogy hatását érezni lehetne akár saját korában, akár az utókor életében. Goldschmidt Anus volt a védő. Olyan lendülettel, a kor olyan biztos ismeretével cáfolta meg az ügyész vádjait, hogy a közönség egyhangúan felmentette az író és művét. A védő kitért a regény méltatására és áthatva annak költői szépségétől és mély tudásától az emberi szellem legszebb alkotásai közé sorolta azt. Végül Weiszberger Magda, elnök a végső szó jogán az író kérté fel hozzászólásra, akit a nagyszámú közönség színtartó, lelkes ünneplésben részesített.

Löbl Bözsi előadása Oradeán. Január 30-án Epstein Samuné vendégszerető házában teadélután keretében nagyszámú hölgyközönség előtt tartott előadást Löbl Bözsi. Színesen esztelte palesztinai impresszióit, előadása mindvégig érdekes és lebilincselő volt. Utána az Oradeán tartózkodó Mórítz Geiger Keren Hajeszód delegátus beszélt az arab kérdéssről. Az élvezetes délutánnak szép anyagi és erkölcsi sikere volt. Vasárnap délután dr. Markovits Ignácné Wizo-elnöknő lakásán jöttek össze az újonnan szervezett Jung-Wizo-leányok. Löbl Bözsi itt is lendületes előadást tartott a Wizo és Jung-Wizo célkitűzéseiről. Minden remény megvan arra, hogy ez az újonnan szervezett Jung-Wizo csoport szépen fog működni.

A jiboui Wizo-csoport hírei. A Wizo drive-ra való felhívás még el sem hangzott, amikor a jiboui Wizo-csoport már is munkához látott és az akció beindításaként nagy mezedélután rendezett. Három agilis Wizo-asszony, Janovitz Jenőné, Palkovits Lajosné és Farkas Piri meghívták a városok zsidó gyermekeit a mesedélutánra, amelyen dr. Lévi Lajosné erci és bibliai mesét mondott, a három háziasszony pedig sűtemény-nyel és cukorkával látta el a vendégeit. A közel 80 főnyi gyermekcsereg azzal hálálta ezt meg, hogy mindegyik a maga akaratából verssel, énekkel és mesével szórakoztatja a többieket. A második etappe-ja a munkának 2-3 kultureszt lesz, melyeknek megrendezésére ugyancsak három Wizo-hölgy vállalkozott. A surdaci Wizo-tagok, akik már Chanukára is rendeztek egy teastest, ugyancsak megígérték, hogy rövidesen megrendezik a másodikikat, melyen a jibouiak is részt fognak venni.

HIREK

— **Antonescu elutazott Athénbe.** Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt 9.20 órakor Antonescu külügyminiszter Badulescu, Crețeanu, Ioanid és Raul Atanasiu kíséretében elutazott Athénbe.

— **Sorozatos vasúti szerencsétlenségek.** Bucurestiből jelentik: Timisul de Sus állomáson két tehervonat összeütközött. Három vasutas életét vesztette. — Cohanea állomás közelében egy szerelvény elütötte és darabokra tépte Ion Banea katonát. — Bârlad közelében egy Anton nevű kocsis esett vasúti szerencsétlenség áldozatává. — Constanta mellett egy tolató sinautó elgázolta Zoe Constantinescu asszonyt.

— **Kiöntött a Duna.** Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium legújabb jelentése szerint az olvadás és esőzések következtében a Duna vize elöntötte Flamanda és Greaca falvakat. Kétszáz családát csak nagy nehézségek árán sikerült megmenteni.

Házirend (hivatalos) román-magyar szöveggel kapható Polonyi Albert nyomdában Str. Minorilor 2, Anka papíruzetében Regina Maria 37 és Boros papíruzetében Regele Ferdinand 4. — Ára 12 lej.

— **Fizetési és kereskedelmi egyezményt kötöttek Magyarország és Franciaország.** Párizsból jelentik: Bastid kereskedelmi miniszter és Magyarország itteni követe fizetési és kereskedelmi egyezményt írtak alá, amely hivatva van elősegíteni a magyar-francia kereskedelmi csereforgalmat. Különösen mezőgazdasági termékekről és a még nem rendezett francia hitelekéről van szó.

— **Akiknek foglalkozása minden erejük megfeszítését követeli,** így annak hetenként legalább egyszer, reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez szabályozza a bélműködést, előmozdítja a gyomoremésztést, fokozza az anyagcserét, élénkíti a vérkeringést és ezáltal új életerőt teremt. Az orvosok ajánlják.

— **Ismeretlen repülőgép jelent meg Bécs felett, amely füstjével sariót és kalapácsot rajzolt fel az égre.** Bécsből jelentik: A Havas rámutat arra, hogy tegnap délután a város felett egy a cseh határ irányából jött repülőgép jelent meg. A gép füstből a sariót és kalapácsot rajzolta fel az égre, majd a cseh határ felé vette útját és eltűnt. A gép eredetét nem ismerik.

— **Nagy tüzvész Buzăuban.** Buzăuból jelentik: Egy itteni üzletben, amelynek Aurel Stotzki a tulajdonosa, ma éjjel tűz ütött ki. A szél következtében a lángok átterjedtek több szomszédos üzlethelyiségre is. A tüzoltók minden erőfeszítése hiábavalónak bizonyult. A veszedelem egész uccasort veszélyeztet. A lakosság körében hatalmas pánik keletkezett. A kár eddig 20 millió. Több lefoltatást eszközöltek.

— **Meghalt Ullmann bécsi sebészprofesszor,** akit Pasteur először oltott be. Bécsből jelentik: Dr. Emmerich Ullmann bécsi sebészprofesszor 75 éves korában agyszélhűdésben meghalt. Ullmann professzor ötven esztendővel ezelőtt példaadó heroizmussal tette magát világhíressé. Pasteur azidőtájt a veszettség ellen feltalált szérumát emberen akarta kipróbálni. A fiatal bécsi orvos Párizsba utazott és ezekkel a szavakkal állított be Pasteurhoz: „En merem vállalni az oltás kockázatát, rendelkezésére állok! Nem sokára először hatolt be az injekciós tű a veszettség elleni szérummal megtöltve élő emberi szervezetbe. Pasteur, amikor az injekciót adta, elfordította az arcát és a meghatottságtól könnyezett. Az egész világ izgalmas érdeklődéssel kísérte az első Pasteuroltást. A fiatal bécsi orvos heroikus ajánlkozása szerencsésen végződött. Ettől a pillanattól kezdve a veszettség elleni oltás megkezdte áldásos győzelmű útját az egész világon.

— **Elhalasztották az Adar hetedikü predikációt.** A clujai ortodox zsidó hitközség főrabijja, Glasner Akiba a szokásos „zajin adar”-szónoklatot nem a mai vasárnapon, hanem a jövő héten, február 21-én fogja megtartani a Talmud Egylet Tudor Vladimirescu uccai templomában.

— **Constantaba várják a Spanyol Bank kincseit szállító hajót.** Bucurestiből jelentik: Constantaba spanyol hajót várnak, amely általában a Spanyol Bank kincseit szállítja Odesszába.

NATHA HÜLÉS, ELLEN NEURALGINE JURIST

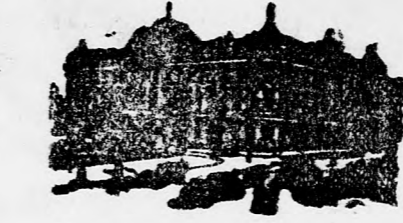
— **Mihalache Sinaiában.** Bucurestiből jelentik: Mihalache tegnap elutazott Sinaiába, ahonnan csak a jövő hét végén tér vissza a fővárosba.

— **Freund Izraelt választották meg gheorgheni főrabijá.** Gheorgheni-ből jelentik: A napokban tartotta meg rabbiaválasztó közgyűlést a gheorgheni ortodox hitközség, amely egyhangulag Freund Izraelt, a reghini főrabbi fiát választotta meg lelkipásztorává. A fiatal főrabbi R. Ch. Szófer és R. Hillel Pollák híres rabbinárságok leszármazottja és tanulmányait Reghinben, Tasnádon és Pozsonyban végezte. Kiváló tudós és elsőrendű szónok. A választás megtörténte után a hitközség vezetői üdvözölték az új főrabbit, akinek ünnepélyes beiktatása a közeli napokban fog megtörténni.

ROYAL slágermozgó. Zsufolt házak előtt, óriási sikerrel vetíti **DANIELLE DARRIEUX** (a Mayerling hősnője) és **HENRY GARAT** **A csirkefogó** című ragyogó kiállítású, hangulatos slágerujdonosságát. Ma, vasárnap délelőtt 11.20 órakor szenzációs matinéelőadás 7 és 12 lejes helyárrakkal. **ESZKIMO.** Izgalmas, érdekes filmkülönlegesség. Magyar feliratok!

— **Rövid hírek mindenünnen.** Wrexham mellett lezuhant egy angol katonai repülőgép és személyzete szörnyethalt. — Ma éjjel a Queen Mary angol óceánjáró fedélzetén tűz ütött ki, amit azonban hamarosan eloltottak. — Dánia uralkodópárja elutazott Cannesbe. — Egy olasz teherhajó fedélzetén ma Nápolyba érkezett „Juda oroszánjának” szobra, ami eddig Addis-Abeba állomásterén állt. A dusan aranyozott szobrot egyik római téren helyezik el. — Az északamerikai autópárisztrákjós véres zavargásokat okozott Anderson városban (Indiana állam), ahol a sztrájkoló és nem sztrájkoló munkások összeütköztek. Igen sokan megsebesültek.

— **Hoffmann meséi három vendégénekessel.** Vasárnap délután három órakor Pia Igy, Dinu Badescu és Edgar Istratty vendégfelvétellel Hoffmann meséit adja elő a clujai opera. A Hoffmann meséi hármas női szerepe Pia Igynek egyik legjobban sikerült alakítása, amelyben Cluj közönsége is többször lelkesen ünnepelte. Dinu Badescu a Clujról elszármazott s kitűnő tenorista ma Románia énekművészetének egyik nagy erőssége, míg Edgar Istratty basszista a bucuresti operában arat sikereket. A színház igazgatósága nem emelte a helyárrakat a nívónak igazkező előadásra. Jegyeket csak a színházi pénztár ad ki.

Ha Bucurestibe jön Szálljon meg a GRAND HOTEL „LAFAYETTE”-ben

Nyugateurópai kényelemmel berendezett szállodánk a főváros szívében fekszik. Disztingvált, tiszta, csendes. Elsőrangú iskolázott személyzet. Ultramodern szobák a lehető legalacsonyabb árrakkal. **BUCURESTI, I. Calea Victoriei 11.** Telefon: 3-34-10.

— **Olasz-román kereskedelmi egyezményt írnak alá Rómában.** Rómából jelentik: A Stefani jelenti, hogy ma, vagy holnap a Chigi-palotában román-olasz kereskedelmi szerződést írnak alá.

— **NEPPELŐK.** Pesti argóban ez a nevük. Bizony a clujai elnevezésüket nem tudom. Csodabogarak, a mi korunk csodabogarai. Ugy noitek ki a főből, mint eső után a gomba. Nagyszerű pszichológusok, pedig nem hivatásszerűen foglalkoznak a pszichológiával. Altalában koklereknek nevezik őket, Pesten találták ki rájuk a neppelelő nevet. Eppen a pszichológiájuknak köszönhetik mesterségük két alapelemét: az aranygyűrűt és az emberek kapzsiságát.

Tegnap délelőtt kerültem össze először neppelelővel. Azaz kettővel, mert ehhez a foglalkozáshoz két ember szükséges. Tehát: gyanútlanul baktatok az uccán és egyszerre csak a latyakos járdaszélén megcsillan valami. Hopp egy aranygyűrű. Az ember szíve megdobb, amint hirtelen szakad rá a szerencse. Az agy villámgyorsan működni kezd: még egy lépés és elérem, egy lehajlás és a kezembem van.

Abban a szempillantásban valaki megélelő. (Ezt a pechet.) Kopott ruhájú micisapács alak. Felkapja a gyűrűt és möhön vizsgálmi kezdi. Jólnevelt ember ilyenkor magábafojtja dühét és továbbmegy. Így tettem én is. Alig lépek kettőt, a micisapács mellém áll: A szeme ártatlanul kék, van, aki öntudatos munkásnak mondaná.

— **Kérem elvesztette a gyűrűjét.** A hangja tiszta alázat, udvariasság, ahogy felém nyújtja a csillogó karkikát. Az ucca másik oldalán pontosan ilyen kopott ruhás alak álldogál. Bámul. Felénk pislant.

Egy villanás az egész. Tetszik nekem az ügy. Gondolom, megtréfálok. Elfelejtettem megmondani, hogy a szemvillanás alatt rájöttem, hogy udvarias jóakaróm, aki „gyűrűmet” nyújtja felém, neppelelő. Legudvariasabb mosollyal fordulok felé:

— **Magának adom ha már megtalálta,** legyen a magáé. Nem köszönte meg, hogy ilyen bőkezű voltam. Öklebe szoritotta a gyűrűt és a szomszéd járdán álló maszatoshoz lépett.

— **Nem ugrott be, egye meg a fene,** mondta a maszatos és továbbálltak. **H. E.**

— **Victor Emanuel nevére keresztelik a piemonti herceg fiát.** Rómából jelentik: A piemonti herceg fiát ma megkeresztelték. Tegnap este Nápolyba érkezett a belga anyakirályné is, a piemonti hercegnő anyja. Ezzel kapcsolatban hivatalosan jelentik, hogy a piemonti herceg fiát Victor Emanuel névre keresztelték és nagyapjához hasonlóan a nápolyi hercegi címet fogja viselni. A nápolyi herceg születése alkalmából Victor Emanuel király annesztiában részesítette az 1937 február 12 előtt elkövetett vétségek tetteseit.

— **Foto Meisner Calea Reg. Ferd. 3.** — **Két algiri falut teljesen elpusztított a földrengés.** Párizsból jelentik: Az algiri Guelmában csütörtökön történt földrengésnek 12 halálos és 14 súlyos sebesült áldozata van. Két falu teljesen elpusztult.

Ami mai járványos időben először meg a bajt mindennapos DIANA

— **Ujra engedélyezték a betiltott lapok megjelenését.** Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium felfüggesztette a sajtótermékekre előzőleg kiadott tiltó rendelkezéseit, úgyhogy tegnap 13 fővárosi napilap, 60 fővárosi folyóirat és 18 vidéki folyóirat kapott megjelenési engedélyt.

— **Eljegyzés.** Neuländer Esztké Arad és Liebermann David Mercurea Ciuc jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— **Planta tea néven forgalomba hozták a bihari havasok híres gyógyfűvét.** A sokoldalú gyógyfü kétféle betegségnél használható. Planta gyomortea és Planta meltea néven kerül forgalomba. Az utóbbi hilleseknél rekedtségnél szenzációsan hat. A tea elsőrendű soványítószert és mint ilyen, bizonyára csakhamar a legnépszerűbb fogyókúrák közé fog tartozni. Kapható minden patikában. A főlerakat címe Planta, Belus jud. Bihor.

— **Foto Meisner Calea Reg. Ferd. 3.**

— **Értesítés.** A Ministerul Sanatatii si Ocrotirilor Sociale felhatalmazta az összes Állami Sorsjáték sorsjegyelárusítóit, hogy irodáikat f. hó 14-én, vasárnap egész nap nyitva tartásuk egész 22 és fél óráig. Ezen határozatot azért hozták, hogy a játékosoknak alkalmat nyújtsanak a sorsjegyek beszerzésére, vagy új sorsjegy vételre, a f. hó 15-én tartandó húzásokra, mikor is több mint 44.000 nyeremény lesz kiosztva 211.000.000 lej értékben Regia Loteriei de stat.

— **Halálozás.** Reghinben váratlanul elhunyt Herschdorfer Aronné, a reghini hitközség Chevra Kadisa elnökének neje, akinek halála nagy részvétet váltott ki az egész városban. Leánya esküvőjén váratlanul roszszullt fogta el Herschdorfer Aronné és a roham hamarosan kioltotta életét. A közszerepben álló és jótékonyágáról ismert asszony temetése február 5-én ment végbe óriási részvét mellett. A Chevra Kadisa díszsírhelyre temette el elnökének tragikus körülmények között elhunyt hitvesét.

Porcellánt, Szőnyeget, Festményt, Képkeretet: legolcsóbban vásárolhat nálunk.

„PAX” Cluj, C. Victoriei 6.

Február 16-án MEGNYILIK a Calea Regele Ferdinand 23. szám alatt (volt Sebők cukrászat helyén)

REVÜ női kabát, kosztüm és ruha konfekció-áruház

Hozott és saját anyagból mérték után is.

Az első tíz napon minden vevő, aki kosztümöt, vagy kabátot vásárol, egy szoknyára való szövetet, vagy másfél méter krepedint kap ajándékba!

Tulajdonos: **Mózes Andor** (Ezelőtt Str. Memorandului 2, emelet)

UJ KELET *Legújabb hírek*

Antonescu expozéja és a belgrádi sajtó

Belgrád, február 13. (Rador.) A Vreme című lap tegnap visszatért Iorga professzornak a román szenátusban a bolgár-jugoszláv paktumról elmondott beszédére. A lap azt állítja, hogy miután Belgrád megkapta a bolgár kormány javaslatát, 24 óra belül értesítette Prágát, Bucurestit, Athént és Ankarát és amíg azok nem adták meg hozzájárulásukat, a jugoszláv kormány nem válaszolt Szófiának. A lap azt állítja, hogy Sztójadinovics még február 4-i beszédében közölte ezt, úgyhogy nem lett volna szükség újabb sajtóinformációkra, vagy parlamenti felszólalásokra. Nem szabadna találgatásokkal próbálkozni külföldön, mielőtt az igazság felől meg nem győződtek. Románia és Jugoszlávia külügyminisztériumai között szívélyes viszony áll fenn és Románia külügyminisztere mindenkor tájékoztatva van Belgrád magatartásáról a különböző külpolitikai kérdéseken.

Egyidejűleg a Pravda foglalkozva a balkáni helyzettel, rámutat arra, hogy az athéni összejövétel ismételt bizonyítékát fogja szolgáltatni a Balkán-szövetség tagállamai közötti szívélyes viszonyok és együttműködésnek. Hasonlóképpen a kisanant is a legbiztosabb és legerősebb diplomáciai szerveknek bizonyultak. Valóságilag megintathatatlanná gránitszikkla ez, melyre a belső összhang, valamint a béke fenntartását követő egységes politikai tevékenység támaszkodik.

Belgrád, február 13. (Rador.) Az összes reggeli lapok hosszasan foglalkoznak Antonescu tegnapi szenátusi expozéjával. A Politika egész első oldalát a külügyminiszter beszédének szenteli ilyen cím alatt: „Antonescu kijelentette a román szenátus előtt, hogy Romániát lojálisnak megkötés előtt, a bolgár-jugoszláv paktum megkötése előtt, amire hozzájárulását adta.”

Egy kifutóiu meggyilkolta munkaadóját

Bratislava, február 13. Az elmúlt napokban Kassán meggyilkolták Kroupova Jozefa asszonyt, aki néhány évvel ezelőtt jött Csehországból Kassára, ahol jólmenő fűszerüzlete volt. A gyilkosokat a kassai rendőrség még ugyanazon a napon elfogta a meggyilkolt asszony tizenöt éves kifutófiúja és annak barátja, a 19 éves Szedlák István személyében. A két suhanc vallomásából kiderült, hogy már december óta készülnek a gyilkosság végrehajtására. Egyszer moziban voltak, ahol valami rémdrámát láttak és ekkor beszélgettek arról, hogy akármilyen uton is pénzt kell szereznük. Hetekig keresztek szöttek terveiket, mert a bűncselekményt úgy akarták végrehajtani, hogy ne lehessen nyomukra akadni. A kifutóiu elmondta, hogy urnójának mindig sok pénze van és talán jó lenne őt meggyilkolni és kirabolni. Szedlák, aki szintén ismerte Kroupova asszonyt, mert többször kisegített az üzletben, helyeselte a tervet, amit másnap végrehajtottak. Szerdán üzletzárás előtt Szedlák bejött a boltba és csokoládét kért. Amikor az asszony megfordult, a boltban levő kifutóiu baltával fejére sújtott, amitől az asszony összeesett. A két suhanc ezután a magukkal hozott zsineggel megfojtották a nőt, majd feltörték a kasszát, amelynek tartalmát, 6630 koronát elvitték. A rendőrség a büntényt órák leforgása alatt derítette ki.

— **Erdélyes, kövér egyéneknek, közsvényeseknek és aranyérmes szenvedőknek** reggelként éhgyomorral egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz gyakran felbecsülhetetlen szolgálatot tesz. Az orvosok ajánlják.

— **A zsidó párt kultúrelőadása.** Ezennel tisztelettel meghívjuk a f. hó 14-én, vasárnap d. u. 6 órakor Str. Stroescu 7/b alatti helyiségünkben tartandó kultúrelőadásunkra. Program: 1. Dr. Hermann Dezső ügyvéd bevezető beszéde. 2. Szirmai István: A zsidó intézmények működése és eredményei. A Munkabizottság.

Franciaországot szidalmazta Göbbels beszédében

Orosz mintára szervezik meg a német mezőgazdaságot

Berlin, február 13. (Rador.) Göbbels tegnap a Deutschlandshalleban a náci-munkásokhoz beszélt. Miután ismételt kritizálta a nemzetközi bolsevizmust, kijelentette, hogy Németország nem akar háborút, hanem azt akarja, hogy békében hagyják munkálkodni. Csak a kommunista internacionálé fenyegeti Európa békéjét, mint ahogy a spanyol események is bizonyítják.

A Havas párizsi jelentése szerint Göbbels beszédével foglalkozva, a Le Jour megállapítja, hogy a német propaganda-miniszter gyalázó kitételekkel illette Franciaországot. A l'Ami du Peuple szerint a beszéd „szemtelen” hang. A Petit Journal szerint Göbbels Németország „enfant terrible”-jét játsza. A l'Ordre megállapítja, hogy a beszéd brutális, de azt az a szilárd magatartás befolyásolta, amit Anglia mutat fegyverkezési téren.

Berlin, február 13. (Rador.) A Havas jelenti, hogy az élelmiszeri nehézségek irányított gazdaságra kényszerítik a német kormányt. E célból nagyszabású terveket

dolgoztak ki a mezőgazdaság fellendítése érdekében.

A rendszer hasonló lesz az oroszországihoz,

azzal a különbséggel, hogy Németországban a paraszt megtartja tulajdonjogát földje felett. A tervnek megfelelően Németországot mezőgazdasági kerületekre osztják, amelyek megfelelnek majd a nemzeti szocialista kerületeknek. A parasztoznak részletes utasításokat fognak adni, hogyan műveljék földjüket és hogyan emeljék a termelést. Biztosítani kell a győzelmet, — mondotta egyik nemzeti szocialista vezetőember, — a német népek élelemért folytatott harcában.

Berlin, február 13. (Rador.) Az egyházi ügyek birodalmi minisztere tegnap levelet kapott a birodalmi egyházakozsági tanácstól, amelyben az közli lemondását. Hétfőn a hivatalos lapban rendelet jelenik meg, amely az egyház helyzetét a szeptember 24-i törvény alapján, amely az evangélikus egyház védelmére vonatkozik, rendszabályozza.

Iorga különös válasza Antonescu külügyminiszter beszédére a szenátusban

A volt miniszterelnök kétértelmű célzásokat tett a kisanant államok kapcsolatainak szilárdságára

Bucuresti, február 13. (Az Uj Kelet tud.) A képviselőházban Chosie benyújtja a mezőgazdaság támogatásáról szóló törvényjavaslatot. Ezután Atta Constantinescu emelkedett szólásra és bejelentette, hogy nincs meglepődve a Seba ügyben kapott válasszal és interpellációt fog intézni a kormányhoz. Kéri a Seba-ügy dossziéját, valamint a külügyminisztérium és a cseh-szlovák követség között a könyv megjelenése óta lezajlott levélváltást.

A szenátusban a papok önkényes nyugdíjaztatásáról interpellált Dragos, majd Iumanca a munkások nyomorát ecseteli néhány vállalatnál. Mosoiu kéri, hogy kezd jék tárgyalni a textil-növények kulturálásáról szóló javaslatot. D. R. Ioanitescu napirendi kérdésben vitába száll az elnökkel, majd nagy lármá támad és az elnök Ioanitescut rendre utasítja. Ezután a rokkant-

törvényre térnek át, amelyhez Manoiiescu és Ioanitescu szólalnak fel. Manoiiescu beszéde közben lép be a szenátusba Iorga, és félbeszakítja Manoiiescut, a következőket mondja Antonescu beszédéről:

— Nem akartam tegnap félbeszakítani a külügyminisztert, de konkluzióim a következők: Adja az isten, hogy úgy legyen, ahogyan Antonescu mondotta és nem úgy, ahogy én tudom. Nem győzött meg Jugoszláviára és Csehszlovákiára vonatkozó kérdéseimre adott válaszában, de adja isten, hogy úgy legyen és hogy úgy történjék minden, ahogy a külügyminiszter mondta. Én azonban tudom, amit tudok és meg is kellett mondanom, amit tudok. És jó volna, ha ugyanezt tudná a külügyminiszter is és azok is, akik Belgrádban egyébként, elég barátságosan tiltakoztak beszédem ellen.

A kormánycsapatok felszabadították a felkelők nyomása alól a Madrid—Valencia közötti utat

Almeriát kiürített a valenciai kormány. Ismét megjelentek a felkelők repülői Madrid felett

A Havas madridi jelentése szerint a kormánycsapatok Menarosa felé haladnak Aranuez körzetében. Itt hat felkelő repülőgépet lőttek le. A veszély elkerülése végett a Valencia és Madrid között közlekedő járművek kerülő utakon haladnak. Tegnap délután a kormányerők San Martin de Vega mellett, a Jarama jobbpartján ellentámadásba mentek át. A roham célja volt visszaverni a zendülőket a Madrid-Valencia utat uraló magaslatokról. Dacára a felkelők tüzérsége élénk tevékenységének, a kormányerőknek sikerült elérni kitűzött céljukat. A valenciai ut továbbra is a zendülők ágyutüzében áll, de gépfegyverekkel már nem tudják elérni. Mindkét részről nagy a veszteség. A harc motorizált egységek között folyt le.

A bilbaoi kormányleadórádió jelentése szerint az Almeriába érkező nagyszámú menekültekre való tekintettel, ennek a városnak vezetősége elhatározta, hogy a város polgári lakosságát kiüríti, mivel a felkelők gyors előnyomulása ezt szükségessé teszi. A polgári lakosság össze fegyverforgató férfiakat mozgósítják. A rádió híradása szerint 50 felkelő repülőgépet bombázta az Almeria felé vezető utat, ahol a felkelők által elfoglalt városok lakosai menekülnek.

Barcelona, február 13. (Rador.) A rendőrség titkos rádióállomást fedezett fel, amely állandóan tájékoztatott egy felkelő hadihajót.

Valenciai jelentés szerint a spanyol kormány Malaga eléstével összefüggésben panaszt emel a külföldi beavatkozás miatt. A

Ajándékozás

erősíti a barátságot!

A legszebb ajándéktárgy egy kristály vagy morkás porcellán

VITRO
COMERT S.A.

(Mátyás szoborral szemben)

CLUJ, PIATA UNirii 8.

Üveg, porcellán, kristály, kerámia stb. nagy választékban.

kormány panaszjegyzéke a többi között megállapítja, hogy február 7-én a kormány hat torpedónaszádja kifutott Cartagena kikötőjéből, hogy megtámadja azokat a felkelő hadihajókat, amelyek Malaga partját bombázták. Kap Gata mellett a torpedónaszádok két manőverező cirkálót láttak tenger-alattjáróktól körülvéve. Ezeknek a hajóegységeknek a manőverezése tévedésbe ejtette a kormány hadihajóit a tekintetben, hogy tulajdonképpen hol kell keresniük a felkelők cirkálót. Az egyik torpedónaszád éjszaka megközelítette a Kap Gata környékén lévő cirkálót és megállapította, hogy olasz hadihajó. Ebben az eljárásban a spanyol kormány a semlegeségi szerződés újabb megszegését látja. Az egyezmény megszegésére a legutóbbi példa a Malaga elleni támadás volt.

Felkelő-jelentések

A felkelők tegnap reggel folytatták offenzívájukat Madrid körül, különösen északon és keleten. A Madrid meghódításáért vívott harc legfontosabb fázisába lépett.

A teneriffai rádió jelenti, hogy tegnap este a felkelők repülői megjelentek Madrid felett, de nem dobtak bombákat. A külvárosokat viszont lőtték a felkelők.

Tegnap a felkelők folytatták gyors előnyomulásukat Almeria felé. A Havas szerint tegnap este már csak néhány órányira voltak a várostól.

A kormánycsapatok sikeres ellentámadásai Madridi fronton

A madridi védelmi bizottság jelentése szerint Jarama körzetében heves küzdelem folyik. A felkelők napok óta próbálkoznak megtörni a kormánycsapatok ellenállását Madridtól délre. A kormánycsapatok, miután visszaverték a marokkói lovasok és a motorizált egységek támadását, a repülőosztágot segítségével számos ellentámadást intéztek és fontos stratégiai pozíciókat hódítottak meg a Vacia magaslaton és a Pajares hegyen. A guadalajari fronton a felkelők erősen támadtak, de a kormánycsapatok visszaverték őket Abadanes Eluánál. A felkelők 250 halottat hagytak a csatamezőn.

Párizsi jelentés szerint ma a köztársasági elnök részvételével minisztertanácsot tartottak. Delbos külügyminiszter informálta a kormány tagjait azokról a tárgyalásokról, amelyeket a spanyol benemavatozás ellenőrzésére és biztosítására tartottak. Hangsúlyozta, hogy Franciaország mindent elkövet, hogy mihamarabb döntés történjék ebben a kérdésben.

A benemavatozás ellenőrzésének kérdésében kiküldött követek és szakértőbizottságok hétfőn ülnek össze. Nagy erőfeszítések történnek abban az irányban, hogy a portugál kormányt aktívan bevonják a benemavatozás ellenőrzésébe.

FRATERNITAS R. T. NYOMASA, CLUJ

CENZURAT